

Toimialat elpyvät taantumasta eritahtisesti

TEOLLISUUSLIITON JULKAISUJA 2/2024

Toimialakatsaus 2024

1. Sopeutustoimet valmistelevat parempaan vuoteen
2. Kansainvälinen kysyntä heikkoa – teollisuus kärsii
3. Metalliteollisuudessa yritysten kannattavuus hyvä
4. Kemianteollisuudessa odotetaan kasvun aikaa
5. Puutuoteteollisuuden vaikeudet jatkuvat

Liite 1: Muiden Teollisuusliiton piiriin kuuluvien toimialojen tunnusluvut

Liite 2: Toimialakohtaiset toteumat ja ennusteet

Sisällys

1. Sopeutustoimet valmistelevat parempaan vuoteen.....	5
1.1. Ovet ja ikkunat vetävät viimeisenä	5
1.2. Näkymät ja ennusteet	7
1.3. Työllisyyden kehitys.....	7
1.4. Jäsenten työllisyydessä ei vuosimuutosta	8
1.5. Toimialakatsaus arvioi tulevaa ja kertoo toteutumista	9
2. Kansainvälinen kysyntä heikkoa – teollisuus kärsii.....	11
2.1. Teollisuus odottaa käännettä	11
2.2. Tuotos, työllisyys ja kilpailukyky	12
2.3. Maailmanpolitiikka luo epävarmuutta.....	13
2.4. Sähkön tuotanto kasvumoottorina	14
2.5. Osingonjako yhä avokätistä	14
3. Metalliteollisuudessa yritysten kannattavuus hyvä	15
3.1. Tuotanto ja työllisyys metalliteollisuudessa	15
3.2. Metallien jalostus.....	18
3.3. Metallituotteiden valmistus	19
3.4. Koneiden ja laitteiden valmistus.....	21
3.5. Elektroniikkateollisuus.....	23
3.6. Sähkölaitteiden valmistus.....	24
3.7. Kulkuneuvojen valmistus.....	25
3.8. Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus.....	26
3.9. Metallimalmien louhinta	27

4. Kemianteollisuudessa odotetaan kasvun aikaa.....	29
4.1. Tuotanto ja työllisyys kemianteollisuudessa	29
4.2. Jalostettujen öljytuotteiden valmistus	31
4.3. Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	32
4.4. Lääkkeiden valmistus	33
4.5. Kumi- ja muovituotteiden valmistus	34
4.6. Moottorijoneuvojen kauppa, huolto ja korjaus.....	35
5. Puutuoteteollisuuden vaikeudet jatkuvat	37
5.1. Tuotanto ja työllisyys puutuoteteollisuudessa	37
5.2. Puutuotteiden valmistus.....	40
5.3. Huonekalujen valmistus.....	41
LIITE 1: Muiden Teollisuusliiton piiriin kuuluvien toimialojen tunnusluvut	42
Kenkien ja nahkatuotteiden valmistus.....	42
Tekstiilien valmistus	42
Vaatteiden valmistus.....	42
Painaminen.....	43
Kustantaminen	43
Jakelupalvelut.....	43
Pesulapalvelut.....	43
LIITE 2: Toimialakohtaiset toteumat ja ennusteet	44

1. Sopeutustoimet valmistelevat parempaan vuoteen

ANU-HANNA ANTTILA

1.1. OVET JA IKKUNAT VETÄVÄT VIIMEISENÄ

Talouden suhdanteen paranemista on teollisuusliittolaisten työpaikoilla odotettu jo pidempään. Syksyn mittaan ovat heikot signaalit käänteestä vahvistuneet ja osin varmistuneetkin. Lokakuussa toteutetussa suhdannekyselyssä (4/2024) eräs pääluottamusmies kuvaa näkymän olleen "sumuinen" ja että "orastava nousu on veitsenterällä". Toinen toteaa, että "tuotantoa ajetaan nyt pikkusen niinku jalka jarrulla ja odotetaan, että talous kääntyisi parempaan päin".

Odotus on venynyt jo toiselle vuodelle. Kun suhdannekäänteeseen parempaan tapahtuu, kehitys on eri aloilla väistämättä eriaikaista (ks. [Kuviot 1–3](#)). Muutosvauhti riippuu ennen muuta toimialasta mutta paljon muustakin.

Ensinnäkin pitäisi löytyä yrityksen tuotteille kysyntää, joka muuttuu tilauksiksi ja voiteiksi projekteiksi. Suuren metalliyrityksen pääluottamusmies kertoo, että "epänormaali nousukausi on menossa tuotteiden kysynnässä". Syyksi hän kertoo firman tuotteet, joille on ollut kysyntää. Tilauskanta vaikuttaa näin ollen näkymiin, sillä varastoon ei enää tuoteta tavaraa seisomaan. Pk-yrityksen pääluottamusmies selvittää, että "työn määrä vähentynyt, sillä isoin asiakas tiputtaa tuotantoa hetkellisesti".

Toiseksi vaikuttaa taloustilanteen nytkähdys parempaan, mikä näkyy eriaikaisena työpaikoilla. Merkitystä on etenkin sillä, onko yritys lopputuotteiden vai välituotteiden valmistaja. Korkean jalostusasteen lopputuotteita valmistavien yritysten saamat tilaukset alkavat nimittäin näkyä myös alihankkijayritysten tilauksissa – mutta vasta jonkinlaisella viiveellä.

Tuotantoketjun mukaisesti tilaukset tuottavat työtä ja tulosta ketjun eri vaiheissa toimiville työnantajayrityksille. Pk-yrityksen pääluottamusmies kertoo: "Teemme alihankintatyötä ja asiakkaan huono tilanne aiheuttaa meille ongelmia töiden riittävydessä... pientä nousua on jo nähtävissä". Toinen puolestaan toteaa: "Tuotteita menee paljon raksalle ja siellä on hiljaista. Ovet ja ikkunat alkaa vetää viimeisenä".

Lisäksi tilanteen kehittymiseen vaikuttaa olennaisesti se, onko yrityksellä talouspuskuria ja kykyä sopeutua muutokseen eli sitä resilienssiä. Heikossa taloustilanteessa sopeutustoimia ovat lomautukset ja huoltokatkokset, mutta myös investoinnit tulevaan.

Työpaikkojen erot valmiudessa ryhtyä sopeutustoimiin käyvät selviksi suhdannekyselyssä. Lomautuksista ja alkavista muutosneuvotteluista kertovat useat vastaukset. Pääluottamusmiehet kirjoittavat, että "hyvin menee, rekrytoidaan, investoidaan" ja "investoidaan uusiin laitteisiin, niin hyvältä näyttää".

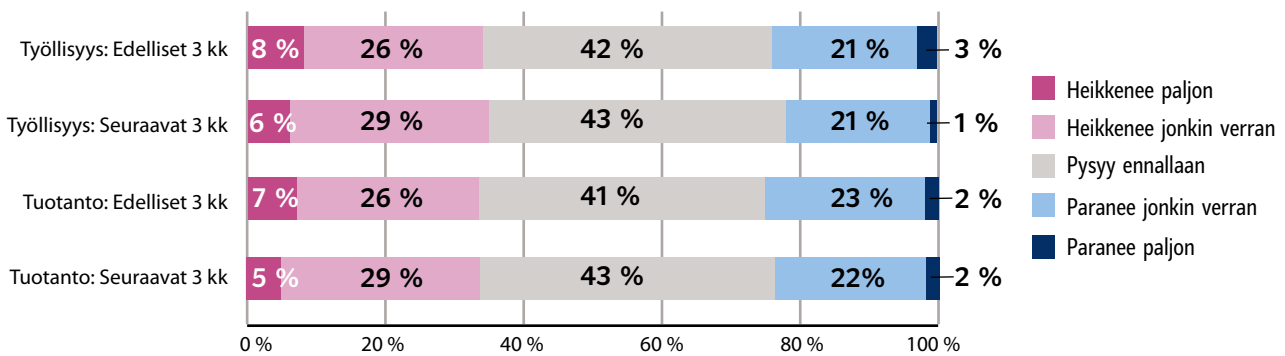
Parin muun pienen työnantajan palveluksessa olevat taas kertovat, että "töitä ois, mutta konekanta on vanhaa, ei pysy vauhdissa" ja "lomautuksia meneillään, ja varasto kasvaa silti".

Kun yrityksen tuotteille on kysyntää, talustilanne on kunnossa ja sopeutustoimilla päästään vaikeiden aikojen yli, niin työnantajayrityksessä ollaan voiton puolella. Monessa yrityksessä on jo tilanne parempi ja katse kohti tulevaa: "Pyrkimys lisätä tuotantoa ensi vuonna ja suunnitteilla laajennus" ja "tuotantoa kasvatetaan tasaisesti, työpaikalla on siirrytty päivätyöstä vuorotöihin kapasiteetin kasvattamiseksi".

Jos ei nyt vielä 2024 loppuvuonna näytä hyvältä, niin ensi vuonna sitten. Näin kertovat niin kansantaloutta kuin myös toimialojen kehitystä koskevat ennusteet.

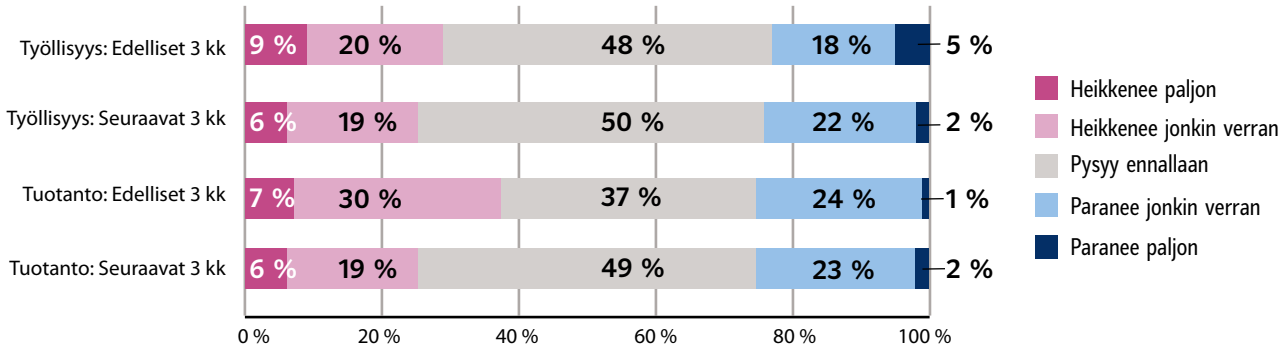
Tutkimusyksikön toteuttamassa suhdannekyselyssä Teollisuusliiton pääluottamusmiehet antavat arvionsa toteutumasta kesän jälkeen sekä loppuvuoden tilanteesta työpaikoillaan (ks. Kuviot 1–3). Metalliteollisuuden toteutumat ovat hieman paremmat kuin näkymät vuodenvaihteessa. Kemianteollisuudessa tilanne on aika lailla samansuuntainen. Vuoteen 2025 siirrytään vain hieman pakkasella. Synkeimmäksi lähiajan näkymät arvioidaan puutuoteteollisuudessa. Myös toteutuma on keho.

Kuvio 1
Metalliteollisuuden näkymät (n=468)

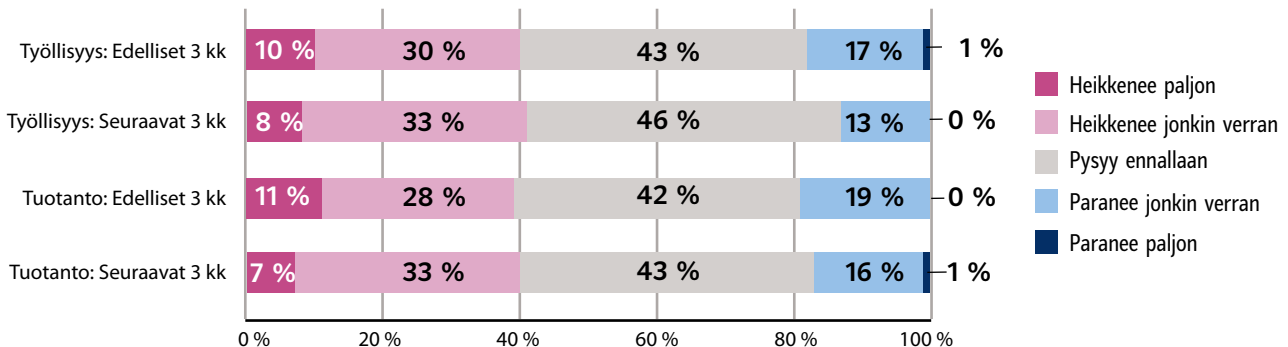
Lähde: Teollisuusliiton suhdannekysely 4/2024

Kuvio 2
Kemianteollisuuden näkymät (n=94)

Lähde: Teollisuusliiton suhdannekysely 4/2024

Kuvio 3
Puutuoteteollisuuden näkymät (n=90)

Lähde: Teollisuusliiton suhdannekysely 4/2024

Suhdannekysely (4/2024) toteutettiin lokakuussa sähköisenä kyselynä. Kysely lähetettiin kaikille Teollisuusliiton pääluottamusmiehille ja siihen vastasi 820. Vastausaktiivisuus oli 41,9 prosenttia, mikä on hyvä. Innokkaimmin vastasivat puutuoteollisuuden (44,8 %) ja kemianteollisuuden (44,8 %) pääluottamusmiehet.

1.2. NÄKYMÄT JA ENNUSTEET

Metalliteollisuus

Teollisuusliiton tutkimusyksikkö arvioi, että vuonna 2024 metalliteollisuuden tuotannon määrä heikkenee (-1 %). Tilauskirjat ovat ohentuneet, eikä vienti ole lähtenyt vetämään. Vuonna 2025 tuotanto kasvaa (+2 %) kunhan alkuvuodesta on siirrytty kohti kesää.

Metalliteollisuuden työllisyys pysyy ennallaan vuonna 2024, vaikka lomautukset ja irtisanomiset ovat olleet yleisiä. Vuonna 2025 työllisyys kasvaa hieman (+1 %). Vaikka tuotantotulot ja heikko suhdanne ovat heikentäneet työllisyysnäkömiä, monilla yrityksillä on tarvetta uusille työntekijöille.

Taulukko 1

Metalliteollisuuden toteuma ja keskeiset ennusteet (e*)			
	2023	2024e*	2025e*
Tuotannon määrän muutos, %	-3	-1	+2
Työllisyyden muutos, %	+1	0	+1
Työtuntien muutos, %	+1	0	+1
Tuottavuuden muutos, %**	-4	-1	+1

** Tuotanto työtuntia kohden

Kemianteollisuuden toteuma ja keskeiset ennusteet (e*)			
	2023	2024e*	2025e*
Tuotannon määrän muutos, %	-7	-1	+4
Työllisyyden muutos, %	+1	-1	+1
Työtuntien muutos, %	+2	-1	+1
Tuottavuuden muutos, %**	-9	0	+3

** Tuotanto työtuntia kohden

Puutuoteollisuuden toteuma ja keskeiset ennusteet (e*)			
	2023	2024e*	2025e*
Tuotannon määrän muutos, %	-11	-2	+2
Työllisyyden muutos, %	-6	-1	0
Työtuntien muutos, %	-7	-1	0
Tuottavuuden muutos, %**	-4	-1	+2

** Tuotanto työtuntia kohden

Kemianteollisuus

Tutkimusyksikkö esittää arvionsa myös kemian-teollisuuden osalta: tuotanto ja työllisyys vähenevät (-1 %) vuonna 2024. Tutkimusyksikön edellisvuoden toimialakatsauksessa antama arvio tuotannon kasvusta ei osoittautunut oikeaksi, mutta oletettavasti on, että tuotanto kasvaa reippaasti (+4 %).

Vuonna 2024 myös työllisyys heikkenee (-1 %) kemianaloilla. Vuonna 2025 on odotettavissa, että työllisyys kohenee hieman (+1 %).

Puutuoteollisuus

Tutkimusyksikkö ennusti edellisvuoden toimialakatsauksessa, että vuonna 2023 alan tuotanto supistuu merkittävästi. Supistuminen näyttää olleen vielä odotettua suurempi (-11 %). Vuonna 2024 tuotanto vähenee (-2 %), mutta seuraavana vuonna tuotanto kasvaa vastaavasti (+2 %).

Puutuotealoilla on nähty runsaasti lomautuksia. Alan työllisyys ei ole kehittynyt myönteisesti, kuten odotettiin, vaan työllisyys on vuonna 2024 hiipunut (-1 %). Tutkimusyksikkö ennustaa, että puutuotealoilla työllisyys ei kohene vuonna 2025.

1.3. TYÖLLISYYDEN KEHITYS

Tilastokeskuksen Työvoimatutkimuksen mukaan heinä-syyskuussa (Q3/2024) työllisten määrä pysytteli samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Työllisiä oli syyskuussa lähes 2,6 miljoonaa, mikä on -54 000 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Työllisellä Tilastokeskus tarkoittaa henkilöä, joka tekee ansiotyötä vähintään 1 tunnin viikossa tarkastelujakson aikana.

Työllisyysaste kertoo työllisten prosenttiosuuden 20–64-vuotiaasta väestöstä. Tilastokeskuksen mukaan työllisyysasteen trendiluku oli 76,5 % syyskuussa 2024. Vuosimuutos oli -1,4 %-yksikköä. Työttömyys on lisääntynyt vuodessa. 15–74-vuotiaiden työttömyysaste oli syyskuussa 8,1 %. Vuosimuutos oli +1,1 %-yksikköä, joten työttömiä oli entistä enemmän.

Työllisyys kehittyy eri aloilla eriaikaisesti ja epätahtisesti. Teollisuudessa on piristymisen merkkejä odoteltu, rakennusteollisuudessa ja kaupanaloilla tilanne on selvästi heikompi. TEM:n tilastoista selviää, että työllisten määrässä muutos parin vuoden takaiseen (Q1/2022) verrattuna on ollut heikointa alkutuotannon, muiden palvelujen, rakentamisen ja vähittäiskaupan aloilla.

Teollisuudessa työllisten määrä kasvoi hienosti kesään 2023 asti. Vuoden 2024 ajan työllisten määrä on laskenut teollisuudessa jonkin verran. Vaikka pudotusta on tapahtunut, työllisten määrä on teollisuudessa edelleen suurempi nyt kuin kaksi vuotta sitten. Rakennusalaan verrattuna on teollisuudessa muutos työllisten määrässä ollut vähäisempi.

TEM:n Työnvälitystilaston mukaan työttömiä työnhakijoita oli syyskuussa 2024 lähes 250 000. Yli 1 vuoden yhtämittaisesti työttömänä olleita pitkäaikaistyöttömiä oli syyskuussa yhteensä 98 700. Vuosimuutos oli +8 800. Heitä on jo reilu kolmasosa (35 %) kaikista työttömistä. Kokoaikaisesti lomautettuna syyskuussa oli 19 100 työntekijää.

Syyskuun 2024 lopussa työttömiä työnhakijoita oli yhteensä 279 700. Vuosimuutos oli +29 900. Vuosia 2022 ja 2023 korkeampi työttömien työnhakijoiden määrä selittyy heikolla taloussuhdanteella. Nyt kausityöttömyyden lisäksi kyse on suhdannetyöttömyydestä, joka on muuttunut rakennetyöttömyydeksi. TEM laskee työttömiksi kaikki työttömät työnhakijat ja kokoaikaisesti lomautetut.

Vuonna 2023 Teollisuusliiton piiriin kuuluvien teollisuudenalojen yhteenlaskettu henkilöstömäärä oli 273 700 työntekijää, mikä on +4 600 enemmän kuin viisi vuotta aiemmin vuonna 2019 (ks. Kuvio 4). Kaikkiaan teollisuus työllisti 343 900 työntekijää Suomessa vuonna 2023.

Teollisuusyritysten kirjoilla työskentelevien lisäksi yrityksissä työskentelee vuokratyöntekijöitä sekä niin kutsuttuja lähetettyjä työntekijöitä ja ulkomaisia työntekijöitä. Ulkomailta Suomeen lähetetyt työntekijät

työskentelevät joko alihankkijoiden ja henkilöstöpalveluyritysten palveluksessa, tai sitten ulkomainen työnantaja on lähettänyt heidät Suomeen töihin yrityksen sisällä.

1.4. JÄSENTEN TYÖLLISYYDESSÄ EI VUOSIMUUTOSTA

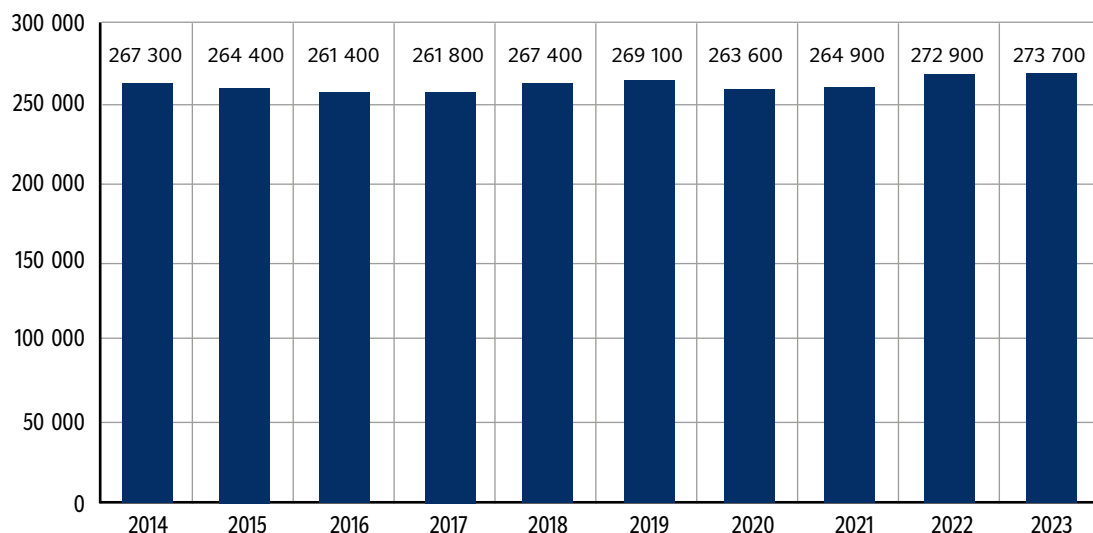
Teollisuusliiton jäsenten työllisyys heikkeni selvästi alkuvuonna 2024: tammikuussa työttömien ja kokonaan lomautettujen jäsenten määrä oli yhteensä 15 845 (ks. Kuvio 5). Tilanne parani kevään aikana, kesäkuukausina ei muutosta juuri ollut. A-kassan tilastojen mukaan lokakuussa 2024 työttömien ja kokonaan lomautettujen jäsenten määrä oli 10 402. Vuosimuutos oli +747.

Heinä-lokakuussa 2024 on työttömien jäsenten määrä ollut 5 600–6 000. Taso on sama kuin loppuvuonna 2023. Lokakuussa 2024 vuositaso oli lähes sama kuin vuotta aiemmin (+20). Lomautusten kokonaismäärä on laskenut hieman vuodessa. Vuosimuutos oli -260.

Kokoaikaisesti lomautettujen teollisuusliittolaisten määrä oli selvästi alhaisempi kuin lokakuussa 2023. Vuosimuutos oli -1 165. Osa-aikaisesti lomautettuja jäseniä oli lokakuussa selvästi enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuosimuutos oli +905.

Teollisuusliiton jäsenten työttömyysaste on pysytellyt kesästä asti samalla tasolla. Lokakuussa 2024 jäsenten työttömyysaste oli 6,8 prosenttia. Liiton jäsenten työttömyysaste lasketaan kuten TEM:ssä: työttömiksi lasketaan työttömät ja kokoaikaisesti lomautetut päivärahasaajat.

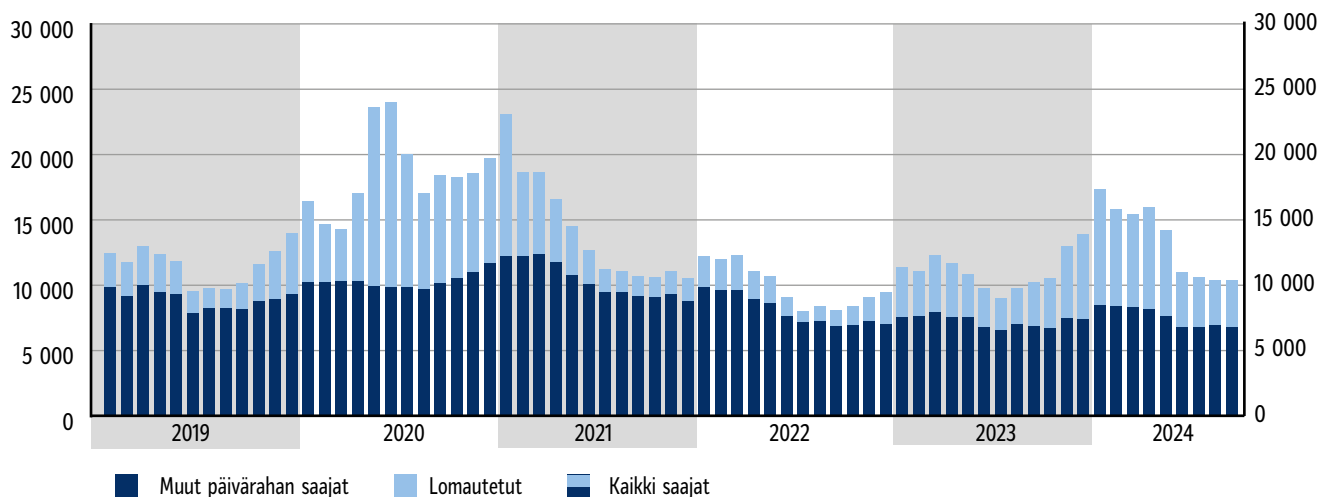
Kuvio 4
Teollisuusliiton teollisten alojen henkilöstömäärä (2014–2023)

Lähde: Tilastokeskus 2024

Kuvio 5

Ansiopäivärahaa saaneiden Teollisuusliiton jäsenten määrä kuukausittain (2019–2024), viimeisin havainto 9/2024

Lähde: A-kassa (vuodesta 2022) ja Teollisuuden työttömyyskassa (vuoteen 2021)

Teollisuusliiton jäsenten työttömyysaste tarkoittaa näin työttömänä olevien jäsenten yhteenlaskettua osuutta kaikista työmarkkinoiden käytettävissä olevista jäsenistä.

Lokakuussa 2024 lomautettuna oli yhteensä 4 411 jäsentä. Lomautusten määrä kasvoi syyskuusta: kuukaudessa kasvoi sekä osa-aikaisesti (+408) että kokoaikaisesti lomautettujen määrä (+430) verrattuna syyskuun lukemiin.

1.5. TOIMIALAKATSAUS ARVIOI TULEVAA JA KERTOO TOTEUTUMISTA

Toimialakatsaus julkistetaan kerran vuodessa joulukuussa. Tämän lisäksi toimialadiasarja ilmestyy neljästi vuodessa: maaliskuu-, kesä-, syys- ja joulukuussa. Vuoden viimeinen diasarja perustuu sen vuoden Toimialakatsaukseen.

Toimialakatsaus on apuna, kun halutaan vertailla yksittäisten yritysten kehitystä koko toimialan kehitykseen. Katsauksissa käytetään toimialoja koskevassa jaottelussa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL2008) mukaista aineistoa. Kaikkiaan Teollisuusliiton piiriin kuuluu yli 30 toimialaa, eivätkä ne kaikilta osin ole yksi yhteen liiton sopimusalojen kanssa. Niitä on toinen mokoma. Osasta toimialoja ei juurikaan ole tietoa saatavana.

Tutkimusyksikkö hyödyntää toimialoittain saatavaa tietoa monipuolisesti. Teollisuusliiton piiriin kuuluvista toimialoista kerrotaan toimialaseurannassa kolmesta suurimmasta teollisuudenalasta. Ne ovat metallialat (3. luku), kemianalat (4. luku, sis. auto- ja rengasala) ja puutuotealat (5. luku). Näiden alojen työpaikoissa työskentelee enemmistö (reilut 80 %) Teollisuusliiton jäsenistä.

Pienemmistä toimialoista löytyy tietoa katsauksen liitteistä, joissa kerrotaan alojen keskeiset tunnusluvut (Liite 1) ja vuosienusteet tuotannon ja työllisyyden osalta (Liite 2). Tarpeen tullen tutkimusyksikkö laatii erillisiä selvityksiä ja tietoiskuja myös pienemmistä toimialoista.

Katsauksen päälähteinä on käytetty Tilastokeskuksen Kansantalouden tilinpitoa ja Teollisuus-tilaston uusimpia saatavilla olevia tietoja sekä Tullin ulkomaankauppatilastoja ja Alma Talentin Analyysaattorin tuoreimpia yritystietoaineistoja.

Tilasto- ja tutkimustietoa ammennetaan tarvittaessa muiden tiedontuottajien tietotuotteista. Esimerkiksi Moottoriajoneuvojen kaupan osalta on hyödynnetty muun muassa Autoalan tiedotuskeskuksen ja Traficomien tilastotietoja. Työllisyyttä koskevat tilastotiedot perustuvat TEM:n, Tilastokeskuksen ja A-kassan tietoihin.

Suhdannekysely neljännesvuosittain

Tutkimusyksikössä seurataan systemaattisesti talouden ja työllisyyden suhdanteiden kehitystä. Erilaiset tilastot ilmestyvät auttamatta viiveellä. Siksi tutkimusyksikössä tuotetaan ajantasaisempaa tietoa pääluottamusmiehille lähetetyn suhdannekyselyn avulla. Kyselyvastausten pohjalta voidaan myös ennakoita tulevaa, mihin tilastot eivät useinkaan pysty.

Suhdannekysely toteutetaan neljästi vuodessa: tammi-, huhti-, elo- ja lokakuussa. Kyselyssä pääluottamusmiehet antavat arvionsa työpaikkansa työllisyyden ja tuotannon tilasta edellisten ja seuraavien 3 kuukauden osalta. Suhdannekyselyn tulokset ovat arvioita – ja siten suuntaa antavia.

Ruohonjuuritasolta saatavat kyselytiedot ovat osoittautuneet hyvinkin tarkoiksi ja hyödyllisiksi, siksi niitä hyödynnetään tehtäessä toimialakohtaisia ennusteita.

Toimialan tunnusluvut tietolaatikoissa

Jokaisen toimialan pääsivulle ovat tutkimusyksikön asiantuntijat hahmotelleet yleisarvionsa alan tilanteesta ja näkymistä. Pääsivun jälkeen keskitetään huomio yksittäisiin toimialoihin. Luvuissa tarkastellaan kunkin toimialan tuotannon ja työllisyyden kehitystä sekä työpaikkayrityksiä ja niiden tilanteita perustuen tuoreimpiin tietoihin.

Jokaisen toimialan keskeisimmät tiedot ja tunnusluvut löytyvät sivun alusta erillisestä tietolaatikosta. Koska toimialoja koskevat tiedot vaihtelevat, niitä kuvaavat kuviot on räätälöity alan luonteen mukaisesti. Esimerkiksi teollisuudessa vienti on olennaista, mutta autokaupassa tai pesulapalveluissa sitä ei ole.

Teollisuuden toimialojen tietolaatikat ovat kaikkein laajimmat. Teollisuuden toimialoja koskevasta laajemmasta tietolaatikosta löytyvät seuraavat tunnusluvut. Ensin mainitaan toimialaa koskevat sopimusalat, sitten esitellään keskeiset tunnusluvut (suluissa lähde): tuotteet ja tärkeimmät asiakkaat (Teollisuusliiton tutkimusyksikkö), työllisten määrä ja tuotanto (Tilastokeskus/Kansantalouden tilinpito), liikevaihto, yritysten määrä, kannattavuus ja vakavaraisuus (Tilastokeskus, Yritysten rakenne ja tilinpäätöstilasto) ja vientimaat ja tavaravienti (Tulli).

Tuotannon osalta annetut tiedot on suhteutettu tehdasteollisuutta kokonaisuudessaan kuvaaviin arvoihin. Kannattavuuden ja vakavaraisuuden osalta annettuja tietoja verrataan teollisuuden keskiarvoihin. Viennin osalta toimialan vientiä verrataan Suomen koko tavaravientiin.

Suppeampi tietolaatikko löytyy joidenkin alojen kohdalta (esim. luku 4.6. Moottoriajoneuvojen kauppa, huolto ja korjaus). Suppeammassa tietolaatikossa löytyvät alaa koskien nämä tiedot: Ensin mainitaan toimialaa koskevat sopimusalat. Sen jälkeen tässä järjestyksessä esitellään keskeiset tunnusluvut (suluissa lähde): tuotteet/ palvelut ja tärkeimmät asiakkaat (Teollisuusliiton tutkimusyksikkö), henkilöstömäärä, liikevaihto ja yritysten määrä (Tilastokeskus, Yritysten rakenne ja tilinpäätöstilasto) ja kannattavuus (Alma Talent Analysaattori).

Kannattavuuden ja vakavaraisuuden osalta toimialan yrityksille annetaan sanallinen arvio kolmiportaisella asteikolla heikko, tyydyttävä tai hyvä. Näitä napakasti esiteltyjä tietoja ja arvioita voi lukea seuraavalla tavalla: Toimialan yritysten kannattavuudesta kertoo nettotulos. Nettotulosprosenttia voidaan teollisuuden aloilla pitää hyvänä, jos se on yli 5 prosenttia. Kun nettotulos jää alle 5 prosentin mutta pysyttelee kuitenkin nollan yläpuolella, taso on tyydyttävä. Heikosta kannattavuudesta kertoo nollataso tai sen alittaminen.

Niitä toimialoilta, joilta tunnuslukuna on mukana myös vakavaraisuus, esitellään tietolaatikossa kunkin toimialan yritysten omavaraisuusaste. Sanallisen arvion antamisessa on käytetty seuraavia kriteerejä: Omavaraisuusaste on hyvä, jos se on yli 40 prosenttia. Jos se jää 20–40 prosenttiin, tasoa voidaan pitää tyydyttävänä. Heikosta tasosta kertoo, jos omavaraisuusaste on alle 20 prosenttia.

Toimialakatsaus on toteutettu tutkimusyksikön asiantuntijoiden yhteistyönä. Jokaisen luvun kohdalla löytyy kirjoittajan nimi. Tarkemmat kysymykset ja muut tiedustelut voi näin kohdentaa oikealle asiantuntijalle. Seuraava toimialakatsaus ilmestyy loppuvuonna 2025. Toimialaseurannan lisäksi Teollisuusliiton tutkimusyksikkö julkaisee kuukausittain Talouden ja työllisyyden näkymät -diasarjaa Teollisuusliiton nettisivuilla.

Toivomme Teollisuusliitto ry:n toimialakatsauksesta olevan teille hyötyä. Otamme mielellämme vastaan palautetta ja ehdotuksia katsausten kehittämiseksi.

Helsingissä 15.11.2024

Anu-Hanna Anttila, tutkimuspäällikkö
(*työllisyys, talous ja suhdannekysely*)

Timo Eklund, erikoistutkija
(*talous, toimialaseuranta ja ennusteet*)

Nina Klinga, assistentti
(*oikoluku ja painatus*)

Mika Kärkkäinen, erikoistutkija
(*toimialaseuranta, ennusteet ja pörssiyyhtiöt*)

Sami Myllyniemi, erikoistutkija
(*kuviot, taulukot ja suhdannekysely*)

Matti Roitto, erikoistutkija
(*toimialaseuranta ja ennusteet*)

2. Kansainvälinen kysyntä heikkoa – teollisuus kärsii

TIMO EKLUND

Suomen talouden ja teollisuuden kehitys on ollut erittäin vaisua kesän 2023 jälkeen. Taustalla on monia syitä. Korkojen nousu on iskenyt kaikille maailmaan, mutta erityisesti Suomen talous on osoittautunut herkäksi korkojen nousulle. Rakentaminen on vähentynyt voimakkaasti Suomessa, kuten myös kone ja laiteinvestoinnit ympäri maailman.

Kone- ja laiteinvestointien vähäisyys on iskenyt Suomen teollisuuteen pahemmin kuin teollisuuteen monissa kilpailijamaissa. Suomen teollisuuden rakenne painottuu vahvasti investointitavaroihin. Toisin sanoen Suomessa valmistetaan erityisesti tehtaissa, energian tuotannossa ja satamissa tarvittavia koneita ja laitteita. Kotimarkkinoilla ostovoiman romahdus on vähentänyt palveluiden ja tavaroiden kysyntää.

Suomen kokonaistuotanto eli bruttokansantuote aleni -1,2 prosenttia vuonna 2023. Alamaiki jatkuu tänä vuonna. Suomen talouskasvu on kuulunut Euroopan unionin hitaimpiin. Tämä on erityisen huolestuttavaa siksi, että EU:n talouskasvu on jäänyt hitaaksi esimerkiksi Yhdysvaltoihin verrattuna.

Suomen kannalta ongelmia on aiheuttanut se, että EU:ssa kasvu keskittyy maantieteellisesti Etelä-Eurooppaan ja toimialoista palvelualoille. Suomen taloudelle ja teollisuudelle olisi suotuisampaa, että kysyntä painottuisi lähialueille ja teollisuuteen. Pohjois-Euroopassa talouskehitys on ollut erityisen vaikeaa Saksassa ja Virossa.

2.1. TEOLLISUUS ODOTTAA KÄÄNNETTÄ

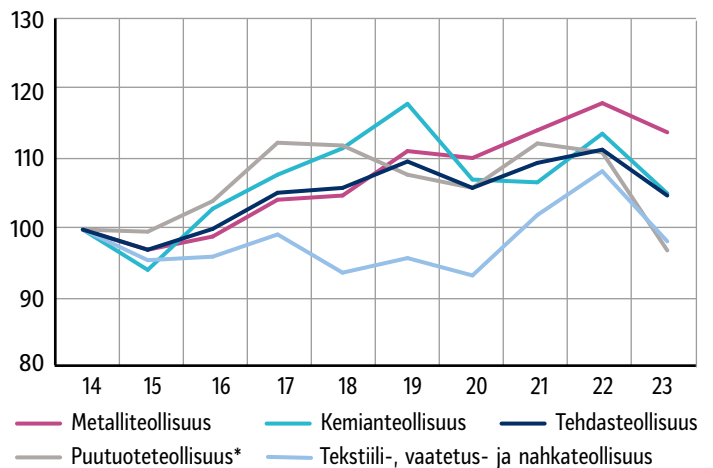
Vielä kesällä 2023 erityisesti metalliteollisuudella meni hyvin. Loppuvuonna tilanne heikkeni nopeasti: tuotanto ja työllisyys kääntyivät laskuun.

Paksut tilauskirjat ovat ohentuneet vuosien 2023 ja 2024 aikana, sillä uusien tilausten määrä on jäänyt vähäiseksi. Korkojen nousun ja ostovoiman laskun vaikutusten lisäksi myös Venäjän markkinoiden katoaminen vähensi yritysten tilauskertymää. Teollisuus onnistui paremmassa suhdannetilanteessa löytämään korvaavia asiakkaita muista maista vuonna 2022, muttei enää vuonna 2023.

Teollisuuden tuotantomäärät ja työllisyys olivat pudonneet selvästi vuodenvaihteeseen 2023–2024 mennessä. Maaliskuussa 2024 teollisuustuotannon määrä oli alimmillaan. Maaliskuun jälkeen työllisyystilanne koheni ja lomautukset vähenivät teollisuudessa, jos mukaan ei lasketa rakennusteollisuutta. Rakentamisessa tilanne oli ja on heikko. Rakennusalan ahdinko vetää alas myös siihen

Kuvio 6

Tuotoksen määrän kehitys Teollisuusliiton piiriin kuuluvilla teollisuudenaloilla ja koko tehdasteollisuudessa, indeksi 2014=100

Lähde: Tilastokeskus 2024

* Ei sisällä huonekalujen valmistusta (TOL31)

kytkeytyvien muiden teollisuudenalojen työllisyyslukuja. Suomessa työllisyysaste on laskenut vuoden 2024 mittaan. Työllisiä on ollut vähemmän ja työttömiä enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Vuotta 2024 on leimannut parempien aikojen odottaminen. Maaliskuussa ja osin vielä huhtikuussa tuotantomääriä laskivat laajat poliittiset lakot, jotka pysäyttivät työt kolmella suurella tehtaalla neljäksi viikoksi. Lisäksi satamien lakot vaikuttivat suureen määrään teollisuusyrityksiä.

Maaliskuun jälkeen tuotanto piristyi ja kasvua jatkui kesän loppuun, mutta syksyllä kasvu on tasaantunut. Odotettu voimakkaampi käänne parempaan vaikuttaa tämän hetken tietojen valossa siirtyneen vuoteen 2025.

2.2. TUOTOS, TYÖLLISYYS JA KILPAILUKYKY

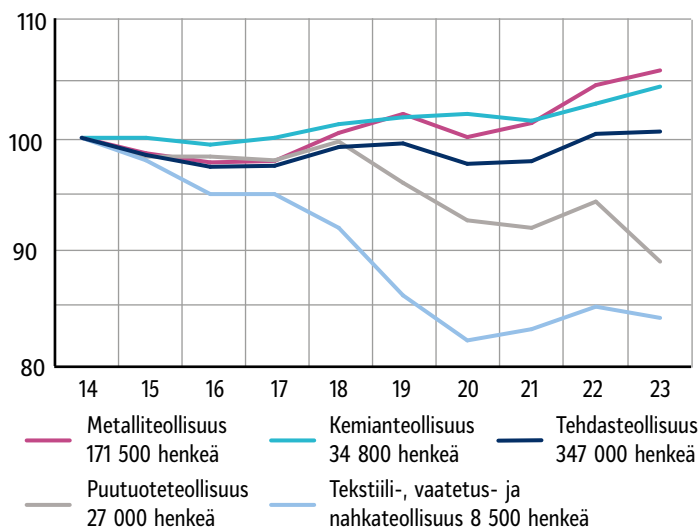
Suomen teollisuuden pidemmän aikavälin kehitystä on leimannut lievä kasvu. Viimeisen 10 vuoden aikana teollisuustuotannon määrä oli alimmillaan vuonna 2015 (ks. Kuvio 6). Kemianteollisuudessa kasvu loppui koronavuonna 2020, kun taas metalliteollisuudessa kasvu jatkui myös tämän jälkeen. Hyvän kilpailukyvyyn ja markkinakysyntää vastaan tuotevalikoiman ansioista tuotanto kasvoi kesään 2023 asti. Tuolloin metalliteollisuuden tuotanto oli jo samalla tasolla kuin vuonna 2008, kun oltiin Nokia-huuman huipulla.

Tehdasteollisuuden työllisyys kävi alimmillaan vuonna 2016 (Kuvio 7). Sen jälkeen on yritysten henkilöstömäärä kasvanut pikkuhiljaa. Vuonna 2023 määrä oli tarkasteltavan kymmenvuotiskauden korkein, yhteensä 347 000. Puolet tehdasteollisuuden henkilöstöstä työskentelee metalliteollisuudessa, jonka työllisyys on myös kasvanut eniten kymmenessä vuodessa.

Kuviosta 8 selviää, että vuosiin 2014–2017 osui ajanjakso, jolloin tuottavuus kasvoi nopeasti. Tehdasteollisuuden tuottavuus kasvoi 16 prosenttia noiden neljän vuoden aikana. Tämän jälkeen koko tehdasteollisuuden tuottavuus alkoi alentua. Myös metalliteollisuuden tuottavuus heikkeni vuonna 2018 eikä ole lähtenyt sen jälkeen pysyvään nousuun. Vuonna 2023 tehdasteollisuuden tuottavuus oli 6 prosenttia suurempi kuin vuonna 2014. Kokonaisuudessaan kehitys on jäänyt siis vaisuksi kymmenen vuoden aikana.

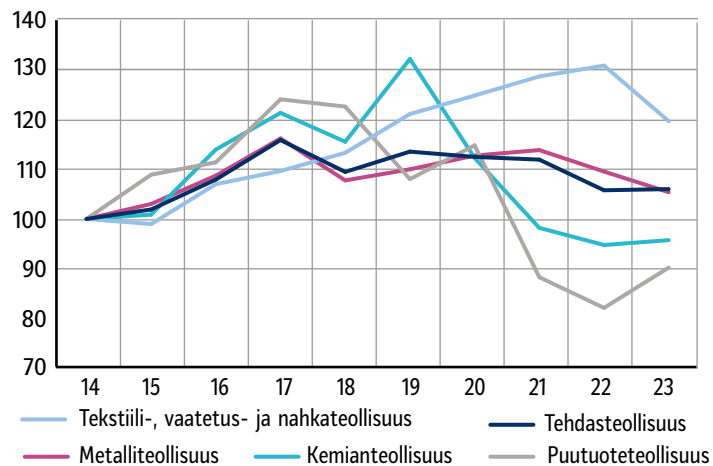
Reaaliset yksikkötyökustannukset muodostavat kilpailukyky mittarin. Se heijastelee työvoima-

Kuvio 7
Työllisten määrän kehitys, indeksi 2014=100, Henkilömäärät 2023

Lähde: Tilastokeskus 2024

Kuvio 8
Tuottavuuden* kehitys Teollisuusliiton piiriin kuuluvilla teollisuudenaloilla ja koko tehdasteollisuudessa, indeksi 2014=100

Lähde: Tilastokeskus 2024

* Kiinteähintainen arvonlisä per työtunnit

kustannusten, työn tuottavuuden ja tuottajahintojen kehitystä eri maissa. Kun Kuviossa 9 jotakin maata koskeva tilastokäyrä laskee muita enemmän, kyseisen maan kilpailukyky paranee.

Suomessa toimivan teollisuuden kilpailukyky on parantunut viimeisen vuosikymmenen aikana. Vaikka Suomessa tuottavuuskehitys ei ole ollut kovin nopeaa, on hidas palkkakehitys parantanut kilpailukykyä. Kilpailukyvyn paranemisen hinta on kuitenkin se, että hitaan palkkakehityksen myötä suomalaisten palkansaajien ostovoima on jäänyt jälkeen verrokkimaista.

Kuvio 10 kuvaa teollisuustuotannon määrää Suomessa, Ruotsissa, Saksassa, Virossa ja EU:ssa. Suomessa teollisuustuotannon kasvu oli vahvaa vuoteen 2022 saakka. Sen jälkeen suhdanne heikkeni voimakkaasti. Sen seuraukset ovat näkyneet Suomen lisäksi myös Saksassa ja erityisen vahvasti Virossa.

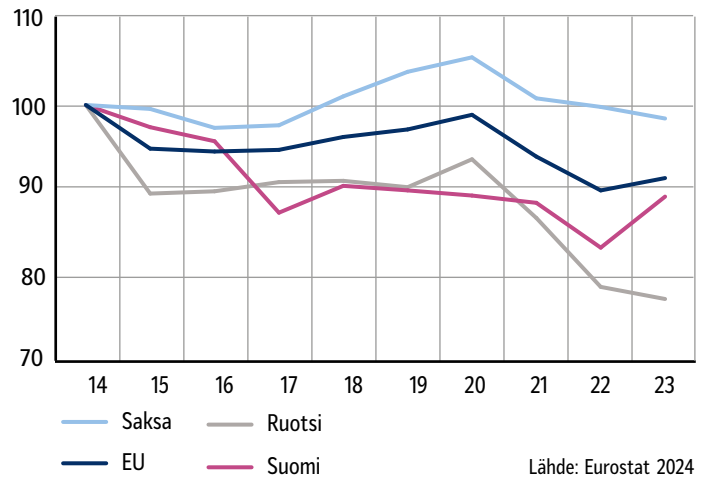
2.3. MAAILMANPOLITIikka LUO EPÄVARMUUTTA

2020-luvulla kansainvälinen politiikka on palannut vahvasti määrittelemään teollisuuden toimintaedellytyksiä. Venäjän hyökkäys Ukrainaan vaikuttaa monella eri tapaa. Poliittisten päätösten merkitys on lisääntynyt myös valtiontukien ja tullien myötä.

Donald Trumpin valinnalla Yhdysvaltojen presidentiksi on monia vaikutuksia. Tullien nosto vaikeuttaisi vientiä Suomesta Yhdysvaltoihin. Tämä olisi kova isku, sillä Yhdysvallat on noussut Suomen tärkeimmäksi vientimaaksi. Osa yrityksistä vasta lisää panostuksia Yhdysvaltojen markkinoille.

Kuvio 9

Tehdasteollisuuden reaaliset yksikkötyökustannukset (2014=100) (kilpailukyky paranee, kun käyrä laskee)

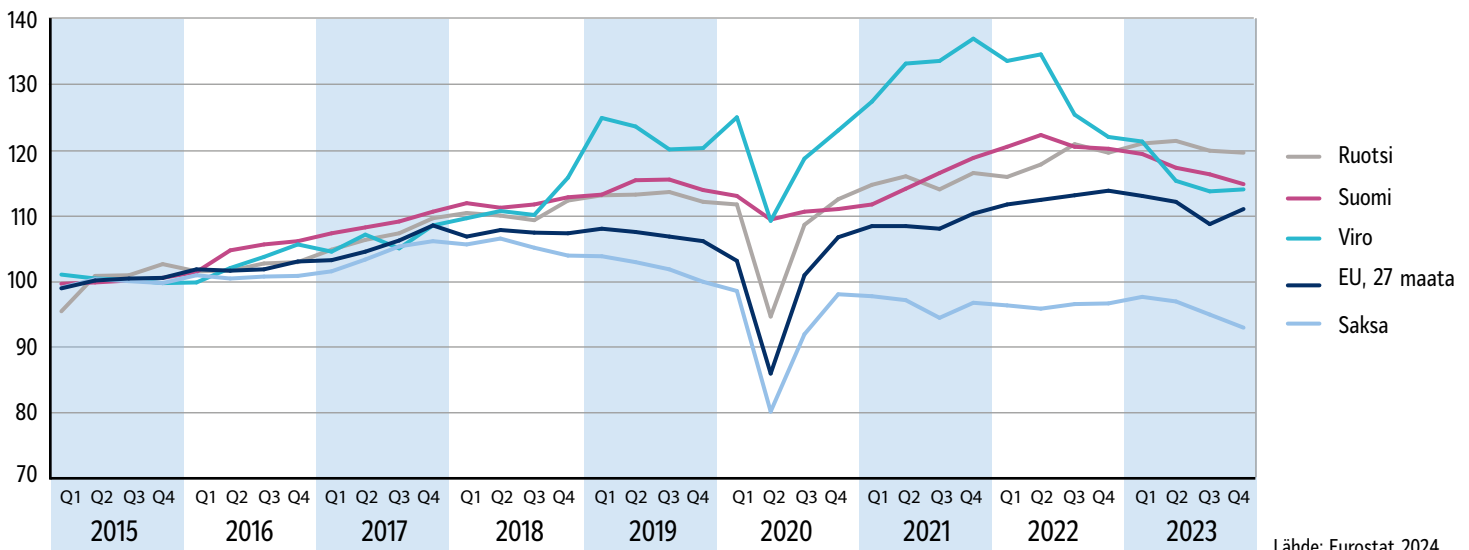

Yhdysvaltojen markkinat kasvavat vauhdilla. On kuitenkin selvää, että varsinkin pienille yrityksille myynti Yhdysvaltoihin on hankalaa jo pelkästään pitkän maantieteellisen etäisyyden takia. Monille yrityksille Eurooppa on luonnollisempi ja helpompi toiminta-alue.

Euroopan unioni on Suomen teollisuuden suurin vientialue. Sinne kohdistui vuonna 2023 lähes 60 prosenttia tavaraviennistä. EU:n talouskasvu on vuodesta toiseen ollut hitaampaa kuin Yhdysvalloissa. Erityisesti EU:n alueella toimivilla yrityksillä on vaikeuksia tarttua uusiin kasvaviin

Kuvio 10

Teollisuustuotanto Euroopan unionissa vuosina (2015–2023), indeksi 2015=100

markkinoihin. Esimerkiksi tekoälyn käytössä, verkkokaupassa, puolijohdeissa ja sähköautoissa EU on jäänyt jälkeen Yhdysvalloista ja Kiinasta. Tästä syystä EU:n alueelle ei myöskään synny uusia suuryrityksiä. Myös perinteisemmässä teollisuudessa EU:n kilpailukyky on heikentynyt.

Poliittinen tilanne on epävakaa monissa EU-maissa. Hallitukset ovat epäsuosittuja ja poliittiselle kentälle nousee uusia poliittisia liikkeitä. Saksassa hallitus erosi. Ranskassa hallituksen suosio on matala ja toimintakyky heikko. Tämän kaltaiset ongelmat vaikeuttavat kilpailukykyongelmien ratkaisemista.

EU:n ja Yhdysvaltojen lisäksi Kiinan talouskehitys heijastuu Suomessa toimivaan teollisuuteen. Kiinalla on vaikeuksia sisämarkkinoilla. Ulkomaankaupassa sen sijaan Kiinan kilpailukyky on vahva. Kilpailukyky ei monissa tapauksissa perustu enää halpuihin kustannuksiin ja valtioneuvostoon, vaan osa kiinalaisista tuotteista on teknisesti maailman edistyneimpiä. Tästä esimerkkinä ovat akkuteollisuuden tuotteet.

2.4. SÄHKÖN TUOTANTO KASVUMOOTTORINA

Sähkön tuotanto lisääntyy Suomessa vauhdilla. Tuulivoima on kasvanut voimakkaasti jo vuosia, ja myös aurinkosähköpuistoihin investoidaan. Uusiutuvien energianlähteiden lisäksi ydinvoimalla on suuri merkitys.

Sähkön hinta on tarjonnan kasvun myötä halventunut erittäin kilpailukykyiselle tasolle. Toisaalta häiriöherkän ydinvoiman ja säästä riippuvaisen tuulivoiman suuri osuus aiheuttaa voimakkaita hinnan vaihteluita.

Halpa ja hiilivapaa sähkö on tärkeimpiä houkutustekijöitä, joilla Suomeen voidaan saada uusia teollisia suurinvestointeja. Sähkön tuotannon lisäksi oleellisia asioita teollisuuden näkökulmasta ovat sähkönsiirto ja sähkönjakelu. Sähkemarkkinoiden erityispiirre on se, että sähkemarkkinoilla tuotannon ja kulutuksen on oltava tasapainossa.

Uuden sähköntuotantokapasiteetin suuri määrä ja pistemäiset yksittäiset sähkön suurkäyttäjät asettavat suuria vaatimuksia sähköverkolle. Paljon sähköä vaativien investointien kohdalla joudutaan tarkkaan pohtimaan, missä päin Suomea sähköä varmasti riittää ilman häiriöitä. Joitain investointeja on jo sijoitettu uudelleen sähkön saannin perusteella.

Suomessa sähkön tuotanto ja jakeluverkko toimivat haasteista huolimatta kansainvälisessä vertailussa hyvin. Sähkön hintaa, puhtautta ja riittävyttä voi pitää selkeinä kilpailukykyetuina Suomelle.

2.5. OSINGONJAKO YHÄ AVOKÄTISTÄ

MIKA KÄRKKÄINEN

Teollisten pörssiyritysten osingonjako on jatkunut tilikaudella 2023 avokätisenä. Osinkosumma onkin pysynyt huippulukemissa, lähellä ennätysvuoden 2022 tasoa. Osinkosumma jäi vuosina 2019–2020 tavanomaista pienemmäksi varsinkin sen vuoksi, että Nokia ei noilta vuosilta jakanut osinkoa ollenkaan.

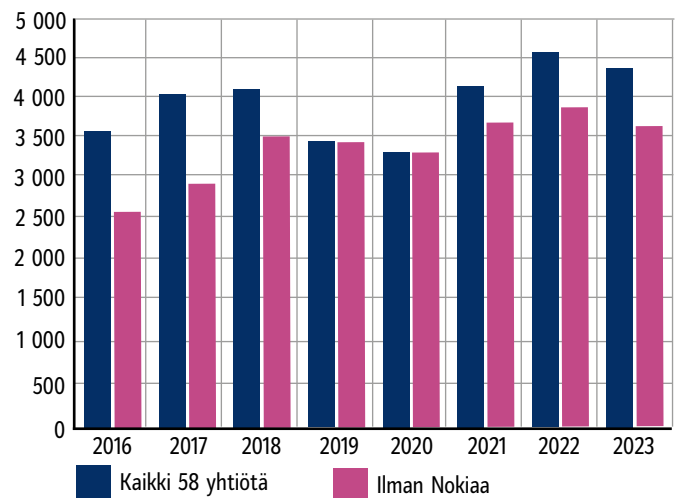
Pörssiyrityksen kannalta antelias osingonjako on yhtiökokouksen valitsema toimintamalli. Siinä yhtiön voittovaroja jaetaan mieluummin osinkoina omistajille kuin käytetään investointeihin ja sitä kautta tuotannon lisäämiseen, tuottavuuden parantamiseen ja yhtiön kehittämiseen. Osingonjako on pois yhtiön tulevaisuuden kasvusta.

Teollisuusliiton toimialojen piiriin kuuluvia Helsingin pörssissä noteerattuja suomalaisia pörssijäättejä on yhteensä 58. Tilanne muuttuu vuosittain. Esimerkiksi Purmo Group Oyj on äskettäin listautunut pörssiin, kun taas Uponor Oyj ja Caverion Oyj ovat poistuneet sieltä.

Kuvion 11 pylvääät kuvaavat tilikausien 2016–2022 osalta toteutunutta osingonjakoa. Tilikauden 2023 kohdalta ne kuvaavat kaikkea sitä osingonjakoa, josta yhtiökokoukset ovat joko suoraan päättäneet tai valtuuttaneet yhtiöidensä hallitukset päättämään.

Kuvio 11

Teollisuusliiton alojen pörssiyritysten (n=58) yhteenlasketut osingot (2016–2023), miljoona euroa

Lähde: Yritysten vuosikertomukset ja pörssitiedotteet

3. Metalliteollisuudessa yritysten kannattavuus hyvä

METALLITEOLLISUUS

Henkilöstön määrä 2023:	194 500 (+1 %)
Tuotanto 2023:	73,6 miljardia euroa (-4 %), (50 % tehdasteollisuuden tuotannosta)
Liikevaihto 2023:	86,9 miljardia euroa (-7 %), (50 % teollisuuden liikevaihdosta)
Yritysten lukumäärä 2023:	13 500 (+212)
Tavaravienti 2023:	32,2 miljardia euroa (-1 %), (42 % Suomen tavaraviennistä)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos 5,1 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 5,8 %)
Vakavaraisuus 2023:	Omavaraisuusaste 49,1 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 51,5 %)

TIMO EKLUND JA MIKA KÄRKKÄINEN

3.1. TUOTANTO JA TYÖLLISYYS METALLITEOLLISUUDESSA

Metalliteollisuudessa töitä riitti vielä kesällä 2023 tilauskirjojen turvin. Kertyneiden tilausten toimitaminen piti tuotantoa yllä viime kesän jälkeenkin. Kuitenkin uusien tilausten määrä oli laskenut aiemmasta. Nousussa olevat tuottajahinnat ja laskussa olevat raaka-ainehinnat takasivat yritysten kannattavuuden. Investointihankkeita toteutettiin normaalitahtiin.

Alkuvuosi 2024 oli heikko. Alimmillaan metalliteollisuuden tuotantomäärä oli maaliskuussa. Tammi-syyskuussa 2024 tuotanto väheni edelliseen vuoteen verrattuna käytännössä kaikilla metallitoimialoilla. Tavaravienti jatkui vähäisenä. Tuottajahinnat pitivät pintansa. Raaka-aineiden hinnat säilyivät maltillisella tasolla. Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus pärjäsi muita metallitoimialoja paremmin, vaikka silläkin alalla tilanne oli vaihteleva.

Käänte parempaan alkoi näkyä joillakin metallitoimialoilla syksyllä 2024. Toimialan kehittymistä ovat haitanneet monet tekijät, kuten esimerkiksi tuulivoiman investointivauhdin hidastuminen, sähköautojen myynnin heikko kehitys ja rakentamisen matalasuhdanne. Tutkimusyksikkö ennustaa,

että vuonna 2024 metalliteollisuuden tuotanto pienenee (-1 %). Vuonna 2025 tuotanto jo kasvaa (+2 %).

Metalliteollisuus työllisti vuonna 2023 yhteensä noin 194 000 työntekijää, joista 84 000 oli tuotantotyöntekijöitä. Henkilöstömäärä oli +1 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Tutkimusyksikkö ennustaa vuodelle 2024 metalliteollisuuden työllisyyden pysyvän ennallaan (0 %). Vuonna 2025 työllisyys vahvistuu (+1 %).

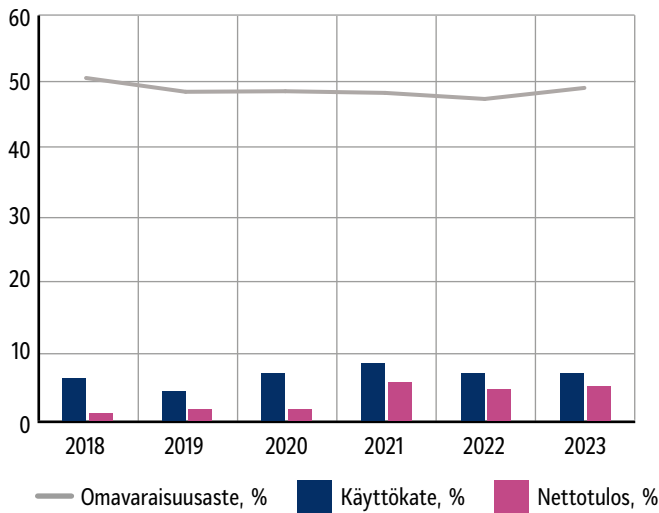
Taulukko 2

Liikevaihdon vuosimuutokset (Q1-Q4/2023 ja Q1-Q2/2024), %		
	2023	2024 Q1-Q2
Teollisuuden liikevaihto	-9,1	-4,4
Metalliteollisuuden liikevaihto	-6,6	-1,6
Metallien jalostus	-20,0	-17,9
Metallituotteiden valmistus	-9,7	-6,4
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	7,5	12,4
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	-11,5	-1,5
Moottoriajoneuvojen ja perävaunujen valmistus	1,6	0,0

Lähde: Tilastokeskus 2024

Kuvio 12

Metalliteollisuuden kannattavuus ja omavaraisuusaste (2018–2023), %

Lähde: Tilastokeskus 2024

Metalliteollisuus on Suomen merkittävin vientiala. Maailmanluokan vientituotteita ovat esimerkiksi laivat, kaivoskoneet, tietoliikennelaitteet, nosturit ja sähkömoottorit. Vuonna 2023 alan tavaraviennin arvo oli 32,2 miljardia euroa. Se oli 42 prosenttia Suomen koko tavaraviennin arvosta. Myös palveluvienti on merkittävää. Nokia, Kone, Outokumpu, Wärtsilä, Valmet, Metso, Cargotec ja Konecranes ovat liikevaihdoltaan alan suurimmat yritykset.

Metalliteollisuus on suhdanneherkkä ala. Vuoden 2024 aikana vientimarkkinat ovat olleet tavanomaista hiljaisemmat. Investointien vähäisyys on alentanut kysyntää selvästi. Investointituotteiden kysyntä on tärkeää metalliteollisuudelle. Suomessa valmistetaan koneita ja laitteita muun muassa tehtaisiin, satamiin ja energiantuotantoon.

Erilaisia metalleja määrällisesti eniten käyttävät yritykset ovat kärsineet viime vuosina metallin hintojen vaihtelusta. Vuoden 2024 kesästä lähtien sähkölaitteiden valmistukseen linkittyvien sinkin, kuparin ja alumiinin hinnat ovat lähteneet nousuun. Teräksen, lyijyn ja nikkelin hinnat ovat säilyneet maltillisemmalla tasolla.

Metalliteollisuuden yritykset eivät ole vielä tänä päivänä päässeet eroon materiaalien, raaka-aineiden ja komponenttien saatavuusongelmista. Myös korkeat korot ovat edelleen riesana. Inflaatio sen sijaan on taittunut ja energian hinta vakaantunut.

Toimialoittain eroja

Metalliteollisuuden valopilkkuja vuonna 2023 olivat sähkölaitteiden valmistus sekä koneiden ja laitteiden valmistus. Niissä liikevaihto, tuotanto ja henkilöstön määrä kasvoivat. Henkilöstön määrä lisääntyi myös elektroniikkateollisuudessa. Kulkuneuvoteollisuuden tuotanto ja liikevaihto kasvoivat voimakkaasti, mutta henkilöstön määrä väheni. Muilla metallitoimialoilla kehitys oli vaatimattomampaa.

Metallituotteiden valmistus kärsii alihankintayritysten vaikeuksista, jotka ovat jatkuneet useamman vuoden. Moottoriajoneuvojen valmistus lähti alamäkeen Valmet Automotiven jo vuonna 2022 alkaneiden ongelmien myötä.

Kannattavuudella mitattuna metalliteollisuuden yrityksillä meni hyvin vuonna 2023. Kannattavuus parani nettotulosprosentilla mitattuna edellisvuodesta. Näyttää siltä, että yritykset pystyivät siirtämään kohonneita tuotantokustannuksia omiin myyntihintoihinsa.

Muiden koneiden ja laitteiden valmistus on metallitoimialoista kannattavin. Metallituotteiden valmistuksen kannattavuus on korkea tuotannon vähenemisestä huolimatta. Vastakkainen esimerkki on kulkuneuvojen valmistus, jossa tuotanto kasvoi mutta kannattavuus pysyi heikkona.

Metalliteollisuus on teollisista toimialoista merkittävin henkilöstön ja tuotannon määrällä mitattuna. Lisäksi metalliteollisuutta lähellä on toimialoja, jotka virallisessa toimialaluokituksessa luetaan muihin aloihin kuin metalliteollisuuteen kuuluviksi. Näistä merkittävin on terveysteknologia, jossa noudatetaan etupäässä teknologiateollisuuden työehtosopimusta.

Terveysteknologian tuotteet luokitellaan usein toimialaan Muu valmistus kuuluviksi, vaikka ne luonteeltaan ovat pitkälti elektroniikkateollisuutta tai sähkölaitteiden valmistusta. Tällaisista yrityksistä suurimpia ovat Planmeca Oy ja GE Healthcare Finland Oy. Niiden molempien henkilöstön määrä on yli 700. Planmeca -konserniin kuuluu lisäksi tytäryhtiöitä. Samaa kokoluokkaa oleva Thermo Fisher Scientific Oy luokitellaan sitä vastoin elektroniikkateollisuuteen kuuluvaksi. Suurten terveysteknologiayritysten lisäksi alalla toimii suuri joukko pienempiä yrityksiä, joista osa kasvaa nopeasti. Alan kasvussa on tällä hetkellä menossa seesteisempi vaihe. Tästä on osoituksena se, että alan etujärjestö Terveysteknologia ry:n mukaan tavaraviennin arvo väheni vuonna 2023.

Terästehtaat sähkösyöppöjä

Suomessa kaiken energian loppukäytöstä vuonna 2023 metalliteollisuuden osuus oli 7 prosenttia. Enin osa siitä kului metallien jalostuksessa. Outokumpu Oyj:n Tornion tehdas on suurin sähkönkuluttaja. Metalliteollisuuden yrityksiä on osakkaina Teollisuuden Voimassa. Ne saavat ydinenergiaa omaan käyttöönsä ja eteenpäin myytäväksi omakustannushintaan.

Sähkön saatavuus ja hinta ovat olleet kuumia keskustelun aiheita. Sähkönkulutus kasvaa nopeasti, mutta tarkempaa kasvuvauhtia on mahdollista ennustaa. Merkittäviä tulevaisuuden sähkösyöppöjä ovat teollisuudessa esimerkiksi prosessien sähköistäminen, vedyn valmistaminen ja rautamalmin pelkistäminen vedyllä.

Yksittäinen investointi esimerkiksi vähähiilisen terästehtaan vetylaitokseen saattaa nostaa sähkön kulutusta Suomessa useilla prosenteilla. Tämä vähintään nostaisi sähkön hintaa, mutta voisi pahimmillaan uhata sähkön saatavuutta. Terästehtaan tapaisen suuren tuotantolaitoksen perustaminen tarkoittaisi sitä, että tarvittaisiin ydinvoimalan tuotantokapasiteetin verran sähköä lisää.

3.2. METALLIEN JALOSTUS

Sopimusalat:	Teknoliateollisuus
Tuotteet:	Metallista valmistetut levyt, putket, harkot ja langat sekä valimotuotteet
Tärkeimmät asiakkaat:	Metallituotteiden, koneiden, laitteiden ja kulkuneuvojen valmistajat sekä rakennustuoteteollisuus
Henkilöstön määrä 2023:	13 700 (+1 %)
Tuotanto 2023:	13,1 miljardia euroa (-11 %), (9 % tehdasteollisuuden tuotannosta)
Liikevaihto 2023:	18 miljardia euroa (-25 %), (10 % teollisuuden liikevaihdosta)
Yritysten lukumäärä 2023:	151 (+7)
Vientimaat 2023:	Alankomaat, Saksa, Ruotsi, Italia, Yhdysvallat ja Venäjä
Tavaravienti 2023:	7,7 miljardia euroa (-18 %), (10 % Suomen tavaraviennistä)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos 1,3 %, tyydyttävä (teollisuuden keskiarvo 5,8 %)
Vakavaraisuus 2023:	Omavaraisuusaste 64,7 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 51,5 %)

TIMO EKLUND

Metallien jalostuksen tuotantomäärä on pysynyt korkeana. Tämä selviää Tilastokeskuksen teollisuuden volyyymi-indeksistä (Kuvio 13). Tilastokeskuksen kansantalouden vuositilinpidon mukaan sitä vastoin tuotanto aleni -11 prosenttia vuonna 2023 (Taulukko 3).

Kansainvälisen terästeollisuuden toimialajärjestön mukaan Suomen terästuotanto nousi noin +9 prosenttia, joten se tukee näkemystä tuotannon kasvusta. Teräksen tuotanto on yli puolet koko alan tuotannosta.

Vuonna 2024 teräsmarkkinat ovat pysyneet vaisuina edellisvuoden tapaan. Suomessa sijaitsevat terästehtaat ovat kilpailukykyisiä. Ne ovat pärjänneet matalasuhdanteessa paremmin kuin useimmat kilpailijansa Keski-Euroopassa. Suomessa laitokset ovat uudenaikaisia ja halpa sähkö on parantanut kilpailukykyä. Monet tehtaista ovat omaksuneet ympäristö- ja ilmastoasiat etujoukoissa.

Vuonna 2024 alan tuotantomääriin ovat vaikuttaneet työtaistelut. Suurimmat eli Tornion ja Raahen terästehtaat olivat lakossa neljä viikkoa. Lisäksi satamien pysäyttäminen aiheutti häiriötä tuotantoon.

Teräksen lisäksi Suomessa jalostetaan kuparia, sinkkiä, nikkeliä ja alumiinia. Näiden alojen kannattavuus on terästeollisuutta korkeampi. Matalasuhdanne on tosin iskenyt näillekin tehtaille.

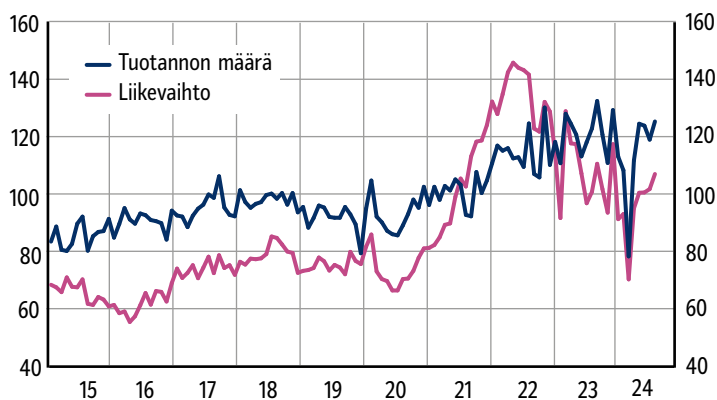
Heikoimmin pärjäävä metallien jalostuksen alatoimiala on valimotoiminta. Alalla on ollut erityisiä kannattavuusvaikeuksia. Parin viime vuoden aikana valimoalan pitkäaikainen supistuminen näyttää päättyneen. Matalasuhdanteesta huolimatta henkilöstömäärä kääntyi loivaan nousuun vuosina 2022 ja 2023. Valimoiden henkilöstömäärä on yhteensä noin 1 300.

Taulukko 3

Toteuma ja ennuste (e*) toimialan kehityksestä			
	2023	2024e*	2025e*
Tuotanto	-11 %	+1 %	+3 %
Työllisyys	+1 %	+0 %	+0 %

Kuvio 13

Metallien jalostus, Tuotanto ja liikevaihto, kausitasoitettut sarjat (2021=100)

Lähde: Tilastokeskus 2024

Taulukko 4

Toimialan suurimmat yritykset vuonna 2023			
	Liikevaihto M€	Henkilöstöä yhteensä	Henkilöstöä Suomessa
SSAB konserni, Suomen toiminnot*	2900	4 730	4 730
Outokumpu Oyj*	6961	8 750	2 540
Boliden Harjavalta Oy	346	600	600
Boliden Kokkola Oy	393	590	590
Ovako Imatra Oy Ab	193	540	540
Luvata Pori Oy	261	380	380
Componenta Castings Oy	58	310	310
Aurubis Finland Oy	507	290	310

Lähteet: Tilinpäätökset, vuosikertomukset ja Alma Talent Analysointori
*Talouselämä 29.8.2024

3.3. METALLITUOTTEIDEN VALMISTUS

Sopimusalat:	Teknologiäteollisuus
Tuotteet:	Metallirakenteet, metallisäiliöt, työkalut, metalliosat, laivapotkurit, aseet ja lukot
Tärkeimmät asiakkaat:	Rakentaminen sekä muiden koneiden ja laitteiden valmistajat
Henkilöstön määrä 2023:	44 400 (-2 %)
Tuotanto 2023:	9,7 miljardia euroa (-8 %), (7 % tehdasteollisuuden tuotannosta)
Liikevaihto 2023:	9,7 miljardia euroa (-8 %), (6 % teollisuuden liikevaihdosta)
Yritysten lukumäärä 2023:	5 314 (ei muutosta)
Vientimaat 2023:	Ruotsi, Viro, Norja, Saksa, Alankomaat, Yhdysvallat, Puola, Ranska ja Tanska
Tavaravienti 2023:	1,5 miljardia euroa (-4 %), (2 % Suomen tavaraviennistä)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos 11,1 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 5,8 %)
Vakavaraisuus 2023:	Omavaraisuusaste 52,6 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 51,5 %)

MIKA KÄRKKÄINEN

Metallituotteiden valmistukselle vuosi 2023 oli heikko. Tuotanto ja liikevaihto vähenivät. Henkilöstön määrä ja tavaravienti pienenevät. Suurimmat syyt heikkoon kehitykseen olivat kotimaisen rakentamisen romahtaminen ja investointituotteiden globaalin kysynnän heikkeneminen.

Alkuvuonna 2024 toimialan tilanne jatkui heikkona. Tammi-syyskuussa tuotanto ja liikevaihto pienenevät. Tuottajahinnat alenivat. Tavaraviennin arvo väheni. Nyt riesana olivat koneiden ja laitteiden valmistuksen vaikeudet, jotka söivät alihankintatiloja metallituotevalmistajilta.

Yritykset ovat reagoineet heikkenevään tilanteeseensa sopeuttamalla toimintaansa. Irtisanomisiin ja/tai lomautuksiin ovat vuoden 2024 aikana päätyneet esimerkiksi Sako Oy, Stera Technologies Oy, Abloy Oy ja Fiskars Oyj.

Käännettä parempaan ei ole vielä syksyllä 2024 ollut nähtävissä. Tuotanto, liikevaihto ja tavaravienti eivät ole kääntyneet kasvuun. Tuottajahinnat ovat edelleen laskeneet. Rakentamiseen menevien metallirakenteiden vienti vetää huonosti. Energiakattiloiden vienti sen sijaan vetää hyvin.

Raaka-aineiden hankinnat ovat toimialan yrityksissä usein huomattava osa valmistuksen kustannuksista. Teräksen hinta on säilynyt maltillisena tammi-syyskuussa 2024. Sinkin hinta sen sijaan lähti kesällä 2024 nousuun. Metallituotteiden valmistuksessa käytetään sähköä metallitoimialoista toiseksi eniten. Sähkön hinta on pysynyt kohtuullisena.

Toimialalla on paljon pieniä yrityksiä. Ne ovat usein koneiden ja laitteiden valmistajien alihankkijoita ja niiden tuotteiden menekki riippuu päähankkijayritysten pärjäämisestä.

Toimitusvarmuus on nykyisin tärkeä laatutekijä. Pahimman komponenttipulan väistyttyä tuotteen hinta on noussut tärkeimmäksi tekijäksi tilausten saamisessa.

Kannattavuus hyvä

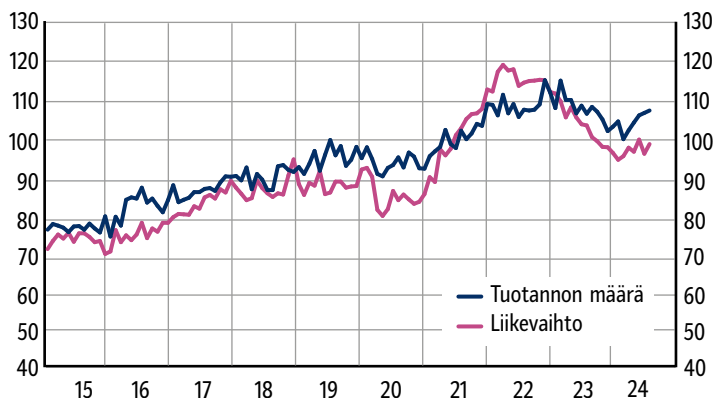
Toimialan yrityksissä kannattavuus on yltänyt kuuden viime vuoden aikana metallitoimialojen parhaimmiston. Vuonna 2023 kannattavuus oli samaa luokkaa kuin kannattavimmalla toimialalla eli koneiden ja laitteiden valmistuksessa.

Taulukko 5

Toteuma ja ennuste (e*) toimialan kehityksestä			
	2023	2024e*	2025e*
Tuotanto	-8 %	-6 %	+1 %
Työllisyys	-2 %	-1 %	+0 %

Kuvio 14

Metallituotteiden valmistus, Tuotanto ja liikevaihto, kausitasoitettut sarjat (2021=100)

Lähde: Tilastokeskus 2024

Yleensä alan suurimmat yritykset kykenivät toimimaan vuonna 2023 kannattavasti. Erittäin kannattavia yrityksiä olivat esimerkiksi Metos Oy, Abloy Oy ja Kongsberg Maritime Finland Oy. Tappiollisiksi vuonna 2023 putosivat esimerkiksi Parmarine Oy, Componenta Manufacturing Oy, Peikko Group Oy, Hydroline Group Oy ja Fortaco Group Holdco Oy.

Puolustusvälineiden valmistajilla on mennyt yleisesti hyvin. Esimerkiksi ammuksia valmistava Nammo Lapua Oy sai keväällä 2024 reippaasti EU-tukea, jolla lisätään tykistöammustuotantoa ja ruutituotantoa. Yritys on kertonut rakentavansa Jyväskylään kranaatinkuoritehtaan. Työntekijöitä on palkattu vuoden 2024 aikana kymmenittäin. Yritys työllistää jo 300 työntekijää. Kivääreitä valmistava Sako Oy on saanut Ruotsin puolustusvoimilta merkittävän rynnäkkökivääritilauksen. Siviilikivääreiden vienti on notkahtanut.

Alalla on ollut jonkin verran investointihankkeita. Teräsrakenteiden valmistukseen ja pinnoittamiseen erikoistunut Aurajoki Oy on käynnistänyt Liedossa uuden kuumasinkitystehtaan. Investoinnin arvo oli 20 miljoonaa euroa. Metalliosien sopimusvalmistaja Leden Group Oy muuttaa syksyn 2024 aikana Sievistä Oulaisiin uuteen tehtaaseensa. Investointi maksoi 35 miljoonaa euroa. Stera Technologies Oy sulkee Turun tehtaansa vuoden 2024 loppuun mennessä. Tuotanto siirretään uusiin, isompiin ja nykyaikaisempiin tiloihin Naantaliin ja Kaarinaan.

Toimialalla on harvemmin suurempia yritysjärjestelyjä. Esimerkiksi Leden Group Oy osti syksyllä 2024 metalliosien koneistusta harjoittavat Stamac Oy:n sekä Hero Mechanics Oy:n. Componenta Oyj kertoi heinäkuussa 2024 ostavansa Fortaco Groupilta Kalajoen ja Sepänkylän yksiköt. Näiden liiketoimintojen henkilöstön määrä oli yli 60 henkilöä. Kaupan on määrä toteutua vuoden 2024 lopulla.

Toimialalla on muutamia pörssiyhtiöitä. Fiskars Oyj:n liikevaihto kasvoi tammi-syyskuussa verrattuna viime vuoteen. Henkilöstön määrä väheni irtisanomisten myötä. Kannattavuus putosi miinukselle. Yrityksen osakkeen arvo on luisunut vuoden 2024 aikana alaspäin. Fiskars on kertonut jakautuvansa kahdeksi itsenäiseksi yhtiöksi.

Nastoja autoihin

Muutamissa toimialan yrityksissä valmistetaan ajoneuvojen talvivarusteita. Suomessa on talvi-renkaisiin ja niiden nastoitukseen liittyvää erityisosaamista. Scason Oy suunnittelee ja valmistaa Turussa nastoja monenlaisten autojen renkaisiin. Yritys on toiminut vuodesta 1992. Sen liikevaihto tilikaudella 2023 oli yli 16 miljoonaa euroa. Yritys työllistää 31 työntekijää. Toiminta on ollut kannattavaa.

Tikka Spikes Oy suunnittelee ja valmistaa Jyväskylän Tikkakoskella nastoja kaikenlaisten autojen renkaisiin. Yritys on perustettu vuonna 2006. Sen liikevaihto tilikaudella 2023 oli yli 15 miljoonaa euroa. Henkilöstön määrä oli 52. Yritys kuuluu saksalaiseen Continental AG konserniin. Toiminta on ollut vakiintunutta.

Taulukko 6

Toimialan suurimmat yritykset vuonna 2023			
	Liikevaihto M€	Henkilöstöä yhteensä	Henkilöstöä Suomessa
Fiskars konserni	1 130	7 170	1 080
Abloy Oy	214	960	780
Stera Group konserni	106	870	580
Kongsberg Maritime Finland Oy	392	520	520
Fortaco Group Holdco konserni	236	2 540	460
Sako Oy	131	410	410
Teiskonen konserni	97	490	390
Parmarine Oy	55	370	370
Metos konserni	186	730	370
Nordec Group konserni	329	630	360
Peikko Group konserni	262	2 060	350
Sumitomo SHI FW Energia Oy	155	400	350

Lähteet: Tilinpäätökset, vuosikertomukset ja Alma Talent Analysaattori

3.4. KONEIDEN JA LAITTEIDEN VALMISTUS

Sopimusalat:	Teknologiäteollisuus
Tuotteet:	Laivamoottorit, paperikoneet, nosturit, kaivoskoneet, vaihteet, hissit, metsä- ja maatalouskoneet
Tärkeimmät asiakkaat:	Rakentaminen, paperi- ja elektroniikkateollisuus
Henkilöstön määrä 2023:	51 900 (+2 %)
Tuotanto 2023:	20,6 miljardia euroa (+7 %), (14 % tehdasteollisuuden tuotannosta)
Liikevaihto 2023:	23,6 miljardia euroa (+9 %), (14 % teollisuuden liikevaihdosta)
Yritysten lukumäärä 2023:	1 519 (-23)
Vientimaat 2023:	Yhdysvallat, Ruotsi, Kiina, Saksa, Alankomaat, Indonesia, Australia, Norja, Ranska ja Brasilia
Tavaravienti 2023:	10,6 miljardia euroa (+10 %), (14 % Suomen tavaraviennistä)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos 12,0 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 5,8 %)
Vakavaraisuus 2023:	Omavaraisuusaste 38,3 %, tyydyttävä (teollisuuden keskiarvo 51,5 %)

MIKA KÄRKKÄINEN

Koneiden ja laitteiden valmistukselle vuosi 2023 oli hyvä. Liikevaihto ja tuotanto kasvoivat. Henkilöstön määrä ja tavaravienti kasvoivat. Syksyllä 2023 globaali kysyntä rupesi jo heikkenemään, mutta yritykset pärjailivät vielä muhkeiden tilauskantojensa ansiosta.

Alkuvuonna 2024 tilanne muuttui huonomaksi. Tuotanto ja liikevaihto pienenivät tammi-syyskuussa. Tuottajahinnat nousivat. Tavaraviennin arvo väheni. Vähentynyt globaali kysyntä ja tilauskantojen hiipuminen alkoivat näkyä yritysten arjessa.

Merkkejä käännteestä parempaan alkoi näkyä vuoden 2024 aikana. Tuottajahinnat ovat kääntyneet nousuun. Muutamien konepajayhtiöiden pörssikurssit ovat lähteneet ylöspäin. Tuotanto ja liikevaihto eivät tosin vielä ole kääntyneet kasvuun. Tilaukset kasvoivat hetken mutta notkahtivat uudelleen syksyllä 2024. Tavaravienti ei ole odotuksista huolimatta kääntynyt kasvuun. Esimerkiksi traktoreiden, kaivoskoneiden ja paperikoneiden vienti on vähentynyt.

Raaka-aineiden ja sähkön hinnanvaihtelut vaikuttavat vähemmän ja hitaammin tuottajahintoihin tällä toimialalla kuin esimerkiksi metallituotteiden valmistuksessa. Osasyynä ovat pitkät hankintasopimukset. Komponenttipula ja logistiikkaongelmat ovat vähentyneet.

Yritysten kannattavuus erinomainen

Toimialan yritysten kannattavuus on edustanut viimeisen kuuden vuoden ajan metallialojen parhaimmista. Vuonna 2023 kannattavuus parani entisestään. Yritykset ovat pystyneet siirtämään kohonneita kustannuksia tuotteidensa hintoihin.

Moni toimialan yritys harjoittaa tuotannon lisäksi kannattavaa palveluliiketoimintaa.

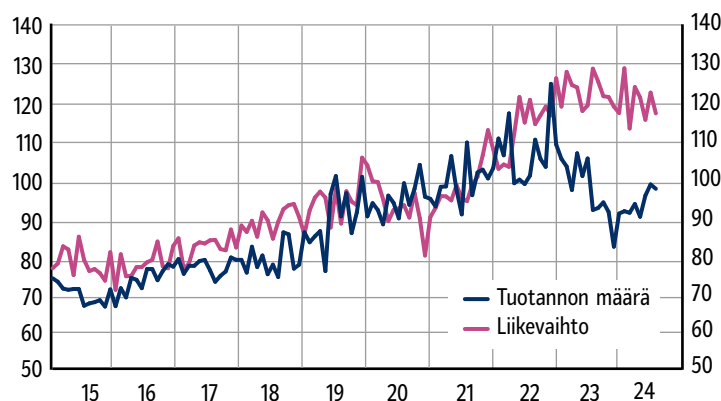
Useimmat alan suurimmista yrityksistä pystyivät toimimaan vuonna 2023 kannattavasti. Esimerkiksi Venäjän kaupan loppumisesta seuranneista kannattavuusongelmista kärsineet Raute Oyj ja Kesla Oyj onnistuivat nousemaan vuonna 2023 kannattaviksi. Eräillä yrityksillä meni huonommin. Tappiollisiksi vuonna 2023 jäivät esimerkiksi Robit Oyj, Cimcorp Oy, Veisto Oy, Lillbacka Powerco Oy ja Vexve Group Oy.

Taulukko 7

Toteuma ja ennuste (e*) toimialan kehityksestä			
	2023	2024e*	2025e*
Tuotanto	+7 %	-3 %	+2 %
Työllisyys	+2 %	+0 %	+1 %

Kuvio 15

Koneiden ja laitteiden valmistus, Tuotanto ja liikevaihto, kausitasoitettua sarjaa (2021=100)

Lähde: Tilastokeskus 2024

Monet suuret yritykset toteuttivat lomautuksia ja muita sopeutustoimia vuosina 2023–2024. Irtisanomisiin ja lomautuksiin ovat päätyneet esimerkiksi Metso Oyj, Valmet Oyj, Ponsse Oyj, Raute Oyj, Kesla Oyj, John Deere Forestry Oy, Valtra Oy Ab ja MSK Group Oy.

Isoja yrityskauppoja on vuoden 2024 aikana nähty niukasti. Esimerkiksi kivenmurskaimia valmistava Metso Oyj kuitenkin osti Yhdysvalloista Diamond Z:n ja Screen Machine Industriesin, jotka molemmat valmistavat murskaimia. Paperikoneita valmistava Andritz Oy osti konenäköjärjestelmiä valmistavan Procemex Oy:n. Prosessilaitteita alihankintana valmistava Stairon Group Oy osti kilpailijansa Mesekon Oy:n.

Pörssijätit ruokkivat koko alaa

Toimialalla on muutamia maailmanluokan yhtiötä. Reilu kolmannes koko alan Suomen henkilöstöstä työskentelee seitsemän suurimman yrityksen palveluksessa. Näiden yritysten pärjääminen vaikuttaa koko maan metalliteollisuuteen: ne pitävät tilauksillaan elossa Suomen metallialojen yrityksiä. Suuryritysten vaikutus heijastuu välillisesti alihankkijoiden, kuljetus- ja varastointitoimintojen sekä palveluntarjoajien työllisyyteen.

Toimialan kuusi isoa suomalaista pörssiyhtiötä olivat Kone Oyj, Wärtsilä Oyj, Metso Oyj, Valmet Oyj, Konecranes Oyj ja Cargotec Oyj. Wärtsilän ja Konecranesin liikevaihto kasvoi, mutta Valmetin ja Metson liikevaihto pieneni (Q1–Q3/2024) viime vuodesta. Koneen henkilöstön määrä jatkoi kasvuaan. Toisten yhtiöiden henkilöstömäärien kasvu pysähtyi vuoden 2024 kuluessa. Jokaisen kuuden yhtiön toiminta oli kannattavaa.

Alkuvuonna 2024 jo kasvuun kääntyneet tilauskannat ovat syksyn kuluessa notkahtaneet. Jopa Wärtsilän jo pidempään jatkunut tilauskannan kasvu pysähtyi. Metson ja Cargotecin markkina-arvo pieneni mutta toisten yhtiöiden kasvoi (Q3/2024).

Cargotecin jakautuminen toteutui heinäkuussa 2024. Cargotec nimellä jatkavien toimintojen liikevaihto vuonna 2023 oli 2,5 miljardia euroa ja ne työllistivät 6 400 ihmistä. Kalmar nimellä aloittavien toimintojen liikevaihto oli 2,1 miljardia euroa ja ne työllistivät 5 000 ihmistä.

Metso on kertonut rakentavansa Tampereelle teknologiakeskuksen, johon yhtiön kaikki Tampereen toiminnot aikanaan siirtyvät. Investoinnin arvo on ensi vaiheessa 150 miljoonaa euroa. Metsossa käytiin vuoden 2024 aikana useammat irtisanomisiin ja lomautuksiin johtaneet muutosneuvottelut.

Seitsemäs suuri yritys on Sandvik Mining and Construction Oy. Sen emoyhtiön (Sandvik AB) osake on noteerattu Tukholman pörssissä. Sandvikille vuosi 2023 oli erittäin hyvä. Liikevaihto ja henkilöstön määrä kasvoivat. Toiminta oli erittäin kannattavaa. Sandvikilla on menossa Tampereen tehtaan laajennus 1 600 neliöllä. Investoinnin arvo on 22 miljoonaa euroa. Hyvästä tilanteesta huolimatta Sandvik on irtisanonut työntekijöitä vuonna 2024.

Henkilönostimia joka nostoon

Henkilönostimien valmistus on Suomessa merkittävää liiketoimintaa. Aina Holding Oy valmistaa Loimaalla eri kohteisiin ja käyttötarkoituksiin henkilönostimia. Yritys on alun perin perustettu vuonna 1974. Sen liikevaihto tilikaudella 2023 oli yli 39 miljoonaa euroa. Henkilöstön määrä oli 224. Konsernin muodostava yritys on kasvanut viime vuosina. Toiminta on kannattavaa.

Leguan Lifts Oy valmistaa Ylöjärvellä henkilönostimia kiinteistöhoitoon ja rakennustoimintaan. Yritys on perustettu vuonna 1990. Sen liikevaihto tilikaudella 2023 oli yli 18 miljoonaa euroa. Henkilöstön määrä oli 28. Avant Tecno-konserniin kuuluva yritys on päässyt hyvään kasvuvauhtiin. Toiminta on kannattavaa.

Taulukko 8

Toimialan suurimmat yritykset vuonna 2023			
	Liikevaihto M€	Henkilöstöä yhteensä	Henkilöstöä Suomessa
Valmet konserni	5 532	19 160	6 520
Wärtsilä konserni	6 015	17 810	4 100
Metso konserni	5 390	17 140	2 790
Kone konserni	10 952	63 540	2 590
Sandvik Mining and Construction Oy	1 586	2 410	2 410
Konecranes konserni	3 966	16 590	2 300
Andritz Oy	895	1 180	1 180
Ponsse konserni	822	2 110	1 170
Valtra Oy Ab	131	1 110	1 110
Cargotec konserni	4 569	11 400	1 050
John Deere Forestry Oy	576	810	810
Normet Group konserni	484	1 830	640

Lähteet: Tilinpäätökset, vuosikertomukset ja Alma Talent Analyssaattori

3.5. ELEKTRONIikkATEOLLISUUS

Sopimusalat:	Teknologiäteollisuus
Tuotteet:	Televiestintä- ja säähavaintolaitteet, terveysteknologia, älykellot ja anturit
Tärkeimmät asiakkaat:	Televiestintä ja sähkölaitteiden valmistus
Henkilöstön määrä 2023:	24 000 (+3 %)
Tuotanto 2023:	12,7 miljardia euroa (-14 %), (9 % tehdasteollisuuden tuotannosta)
Liikevaihto 2023:	17,5 miljardia euroa (-17 %), (10 % teollisuuden liikevaihdosta)
Yritysten lukumäärä 2023:	724 (-15)
Vientimaat 2023:	Yhdysvallat, Intia, Kiina, Saksa, Vietnam, Japani ja Ranska
Tavaravienti 2023:	2,8 miljardia euroa (-11 %), (4 % Suomen tavaraviennistä)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos -2,9 %, heikko (teollisuuden keskiarvo 5,8 %)
Vakavaraisuus 2023:	Omararaisuusaste 54,8 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 51,5 %)

TIMO EKLUND

Elektroniikkateollisuuden markkinat ovat hiljaiset. Korkeat korot ovat vähentäneet investointeja esimerkiksi tietoliikenteeseen ja teollisuuslaitoksiin. Suomessa on myös autoteollisuuteen kytköksissä olevia elektroniikan valmistajia, jotka kärsivät autojen myynnin vähäisyydestä. Markkinat ovat virkoamassa vuonna 2025. Tähän suurimpana syytä on korkojen lasku.

Alan kannattavuus on heikko. Alalle ominaista on se, että vuodesta toiseen pienten ja keskisuurten yritysten kannattavuus on korkeampi kuin suurten. Vuonna 2023 alan pk-yritysten nettotulosprosentti oli +3,9 ja suurten yritysten -3,3.

Sähköautojen latauslaitteita valmistava Kempower Oyj:n tuotantomäärät ovat kasvaneet nopeasti. Siitä tuli tärkeä asiakas monille elektroniikkayrityksille. Kempowerin tuotanto on vähentynyt tänä vuonna. Tämä on tuottanut ongelmia monille alihankkijoille, joilla on vaikea löytää korvaavia asiakkaita vaikeassa markkinatilanteessa.

Elektroniikkayrityksistä on tullut myös myönteisempää viestiä. Säähavaintojärjestelmiä valmistava Vaisala Oyj kasvaa kannattavasti. Omassa markkinaraossaan se on maailman johtava yritys. Yrityksen tuotteiden kysyntä on kasvussa.

Aspocomp Group Oyj valmistaa piirilevyjä Oulussa. Sen henkilöstömäärä on 140. Vaikeiden aikojen jälkeen yritys on nousun kynnyksellä. Tilauskanta on kasvanut voimakkaasti kesän jälkeen, kun etenkin puolijohdeteollisuuden kysyntä on kasvanut. Yritys on investoinut uusiin laitteisiin, kasvattanut tuotantokapasiteettia ja palkannut uusia työntekijöitä.

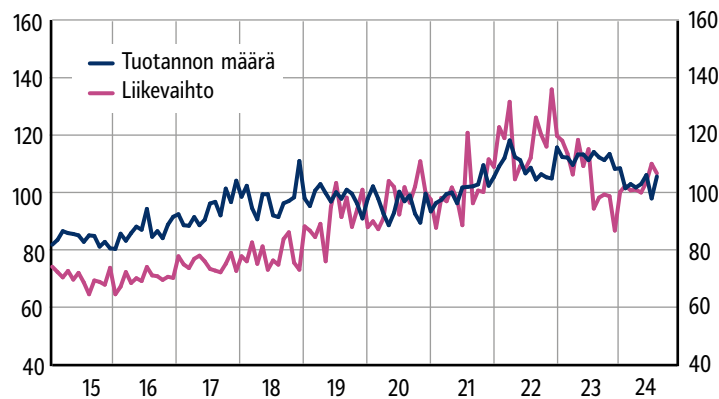
Puolustusvälineet sisältävät entistä enemmän elektroniikkaa. Puolustusvälineiteollisuudesta tuleva kysynnän kasvu vauhdittaa elektroniikkayrityksiä lähivuosina.

Taulukko 9

Toteuma ja ennuste (e*) toimialan kehityksestä			
	2023	2024e*	2025e*
Tuotanto	-14 %	+4 %	+3 %
Työllisyys	+3 %	-2 %	+2 %

Kuvio 16

Sähkö- ja elektroniikkateollisuus, Tuotanto ja liikevaihto, kausitasoitettut sarjat (2021=100)

Lähde: Tilastokeskus 2024

Taulukko 10

Toimialan suurimmat yritykset vuonna 2023			
	Liikevaihto M€	Henkilöstöä yhteensä	Henkilöstöä Suomessa
Nokia Oyj*	22 257	86 690	6 700
Vaisala Oyj*	540	2 310	1 530
Murata Electronics Oy	182	930	930
Thermo Fisher Scientific Oy	166	770	770
Okmetic Oy	114	640	640
Bittium Technologies Oy	75	600	580
Teleste Oyj	151	800	470
GPV Finland Oy	109	430	430

Lähteet: Tilinpäätökset, vuosikertomukset ja Alma Talent Analysointori

* Talouselämä 29.8.2024

3.6. SÄHKÖLAITTEIDEN VALMISTUS

Sopimusalat:	Teknologioteollisuus
Tuotteet:	Sähkömoottorit, generaattorit, kaapelit, hitsauskoneet, sähkökeskukset, muuntajat ja akut
Tärkeimmät asiakkaat:	Rakentaminen sekä muiden koneiden ja laitteiden valmistajat
Henkilöstön määrä 2023:	19 800 (+6 %)
Tuotanto 2023:	7,5 miljardia euroa (+3 %), (5 % tehdasteollisuuden tuotannosta)
Liikevaihto 2023:	8,2 miljardia euroa (+11 %), (5 % teollisuuden liikevaihdosta)
Yritysten lukumäärä 2023:	569 (+25)
Vientimaat 2023:	Saksa, Yhdysvallat, Ruotsi, Britannia, Italia, Norja, Kiina, Alankomaat, Tanska, Viro ja Ranska
Tavaravienti 2023:	4,7 miljardia euroa (+20 %), (6 % Suomen tavaraviennistä)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos 9,0 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 5,8 %)
Vakavaraisuus 2023:	Omavaraisuusaste 43,7 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 51,5 %)

MIKA KÄRKKÄINEN

Sähkölaitteiden valmistukselle vuosi 2023 oli erinomainen. Tuotanto, liikevaihto ja henkilöstön määrä kasvoivat. Myös sähkölaitteiden vienti lisääntyi. Tuottajahinnat kohosivat.

Alkuvuonna 2024 tilanne hieman heikkeni. Tuotanto ja liikevaihto näyttävät vähentyneen. Tuottajahinnat pysyivät tammi-syyskuussa edellisvuoden tasolla. Tavaraviennin arvo väheni.

Jonkinlainen käänne parempaan suuntaan oli aistittavissa syksyllä 2024, jolloin tuotanto kääntyi nousuun. Tavaraviennin väheneminen pysähtyi. Esimerkiksi sähkögeneraattoreiden ja sähkömuuntajien vienti veti jo hyvin. Sähkökaapelien vienti tosin vielä väheni.

Teollisen tuotannon, asumisen ja liikkumisen sähköistyminen on ruvennut näkymään piristysruiskeena sähkölaitteiden valmistuksessa. Sähköautoihin ja tuulivoimaan liittyvät tuotteet ovat toimialan tärkeimpiä kasvun lähteitä Suomessa. Tosin sähköautojen latauslaitteiden ja akkujärjestelmien kysyntä notkahti keväällä. Tuulivoimaloidenkin rakentamisen kasvuvauhti on alkuvuodesta hidastunut.

ABB Oy lisäsi vuonna 2023 liikevaihtoaan ja henkilöstönsä määrää. Yrityksen kannattavuus oli erinomainen. Keväällä 2024 ABB kertoi, että sähkömoottorin osien tuotantoa siirretään Helsingistä Viroon tulevana vuonna. Yrityksen tuotteisiin kuuluvat esimerkiksi sähkömoottorit, generaattorit, sähkökäytöt, robotit sekä sähkökäyttöiset ruori-potkurit ja sähköasennustarvikkeet.

Toimialalla on muutamia rakennusten sähkölaitteisiin erikoistuneita yrityksiä. Jonator Oy valmistaa Paimiossa sähkökeskuksia. Yritys on perustettu vuonna 1993. Sen liikevaihto vuonna 2023 oli vajaa 7 miljoonaa euroa. Henkilöstön määrä oli 30. Yrityksen toiminta on ollut kannattavaa.

Alan yritysten kannattavuus oli vuonna 2023 hyvä. Se huononi kuitenkin edellisestä vuodesta. Rakentamisen matalasuhdanne haittaa joitakin yrityksiä. Useat suurimmat yritykset ovat irtisanooneet tai lomauttaneet työntekijöitään vuonna 2024.

Viime aikoina alan toimintaa ovat elävöittäneet investoinnit. Esimerkiksi Eaton Electric Oy on palkannut väkeä vuodenvaihteessa Vantaalle valmistuneeseen tehtaaseensa. Prysmian Group Oy investoi merikaapeleita valmistavaan Kirkkonummen tehtaaseensa. Muuntajia valmistava Hitachi Energy Finland Oy on käynnistänyt uuden tuotanto- ja teknologiakampuksen rakentamisen Mustasaareen.

Taulukko 11

Toteuma ja ennuste (e*) toimialan kehityksestä			
	2023	2024e*	2025e*
Tuotanto	+3 %	+0 %	+2 %
Työllisyys	+6 %	+1 %	+2 %

Taulukko 12

Toimialan suurimmat yritykset vuonna 2023			
	Liikevaihto M€	Henkilöstöä yhteensä	Henkilöstöä Suomessa
ABB Oy	2 588	5 020	5 020
Ioncor Oy	248	1 040	1 040
Danfoss Drives Oy	366	770	770
Prysmian Group Finland Oy	457	650	650
Ouneva Group konserni	124	750	600
Hitachi Energy Finland Oy	220	590	590
Kempower konserni	284	740	580
Kemppi konserni	209	800	500

Lähteet: Tilinpäätökset, vuosikertomukset ja Alma Talent Analysaattori

3.7. KULKUNEUVOJEN VALMISTUS

Sopimusalat:	Teknoliateollisuus ja Veneenrakennusteollisuus
Tuotteet:	Laivat, henkilöautot, veneet, perävaunut ja puoliperävaunut
Tärkeimmät asiakkaat:	Laivanvarustamot, puolustusvoimat, kotitaloudet ja kuljetusyritykset
Henkilöstön määrä 2023:	17 700 (-2 %)
Tuotanto 2023:	5,8 miljardia euroa (+7 %), (4 % tehdasteollisuuden tuotannosta)
Liikevaihto 2023:	6 miljardia euroa (+11 %), (3 % teollisuuden liikevaihdosta)
Yritysten lukumäärä 2023:	878 (+29)
Vientimaat 2023:	Yhdysvallat, Saksa, Ruotsi, Norja ja Ranska
Tavaravienti 2023:	4,3 miljardia euroa (-4 %), (6 % Suomen tavaraviennistä)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos -1,7 %, heikko (teollisuuden keskiarvo 5,8 %)
Vakavaraisuus 2023:	Omararaisuusaste 22,1 %, tyydyttävä (teollisuuden keskiarvo 51,5 %)

TIMO EKLUND

Suurin osa suomalaisesta kulkuneuvoteollisuudesta toimii kasvumarkkinoilla. Risteilyvarustamot uusivat aluksiaan. Useat kaupungit laajentavat raitiovaunuverkostoaan. Puolustusvoimat tilaavat panssaroituja ajoneuvoja. Sen sijaan pienveneiden valmistajien ja raskaan kaluston perävaunujen valmistajien markkinatilanne on vaisu.

Alan kannattavuus on huono, ja se heikkeni entisestään vuonna 2023. Yhtenä taustatekijänä oli Meyer Turku Oy:n liiketulos, joka heikentyi entisestään. Myös Skoda Transtech Oy:n erittäin keho tulos näkyy koko alan kannattavuudessa.

Valmet Automotive Oyj:n Uudenkaupungin autotehtaalle ei ole saatu uusia tilauksia yli kahden vuoteen. Henkilöstömäärä on laskenut. Tällä hetkellä tehdas työllistää noin tuhat ihmistä. Ongelmien taustalla on eurooppalaisen autoteollisuuden vaikeudet. Yritys tähyää uusia tilauksia Kiinasta. Neuvotteluja on käyty useamman kiinalaisen autonvalmistajan kanssa autojen kokoonpanosta.

Meyer Turku sai elokuussa miljardiluokan risteilyalustilauksen. Kaupan rahoituskuviot ovat tosin vielä auki. Hyvin todennäköisesti sopimus saadaan siltäkin osin kuntoon. Kauppaan liittyy optio myös kahdesta sisaraluksesta.

Puolustusvälinevalmistajat Patria Land Oy ja Sisu Auto Oy ovat saaneet useita suuren mittaluokan tilauksia. Ukrainassa käytävä sota on lisännyt hankintoja. Sotilaskaluston kauppa käy jatkossakin vilkkaana, vaikka sotateimet jossain vaiheessa loppuvat Ukrainassa.

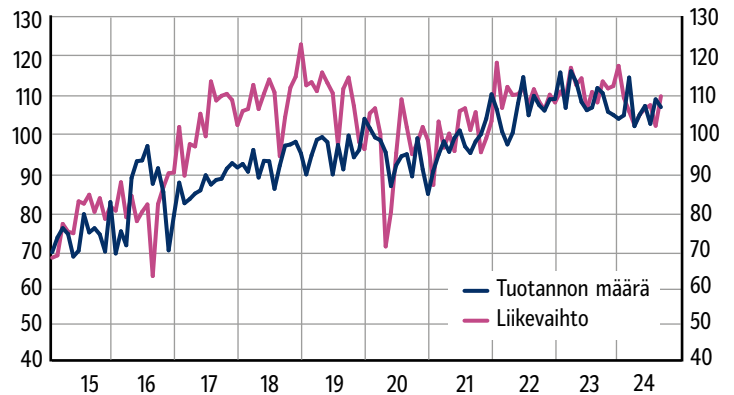
Korkojen lasku, rahoituskulujen aleneminen ja ostovoiman parantuminen piristävät monien tuotteiden myyntiä. Kotitaloudet lisäävät pienveneiden ja moottorikelkkojen hankintoja. Kuljetusyritykset investoivat raskaan kaluston perävaunuihin.

Taulukko 13

Toteuma ja ennuste (e*) toimialan kehityksestä			
	2023	2024e*	2025e*
Tuotanto	+7 %	+2 %	+7 %
Työllisyys	-2 %	+1 %	+2 %

Kuvio 17

Kulkuneuvojen valmistus, Tuotanto ja liikevaihto, kausitasoitettut sarjat (2021=100)

Lähde: Tilastokeskus 2024

Taulukko 14

Toimialan suurimmat yritykset vuonna 2023			
	Liikevaihto M€	Henkilöstöä yhteensä	Henkilöstöä Suomessa
Patria konserni*	734	3 360	3 100
Valmet Automotive Oy konserni*	531	3240	2 500
Meyer Turku Oy konserni	1 432	2 200	2 200
AGCO Power Oy	430	850	850
Skoda Transtech Oy	93	570	570
VAK Oy	108	560	560
BRP Finland Oy	488	460	460
Närpes Trä & Metall Ab	130	620	420

Lähteet: Tilinpäätökset, vuosikertomukset ja Alma Talent Analysointori
* Talouselämä 29.8.2024

3.8. KONEIDEN JA LAITTEIDEN KORJAUS, HUOLTO JA ASENNUS

Sopimusalat:	Teknolוגiateollisuus ja Tekninen huolto ja kunnossapito
Tuotteet:	Teollisuuden koneiden ja laitteiden huolto, korjaus ja asennus
Tärkeimmät asiakkaat:	Metalliteollisuus, paperiteollisuus, kemianteollisuus ja energian tuotanto
Henkilöstön määrä 2023:	23 000 (+0 %)
Tuotanto 2023:	4,1 miljardia euroa (-4 %), (3 % tehdasteollisuuden tuotannosta)
Liikevaihto 2023:	3,9 miljardia euroa (+1 %), (2 % teollisuuden liikevaihdosta)
Yritysten lukumäärä 2023:	4 345 (+189)
Vientimaat 2023:	Yhdysvallat, Iso-Britannia, Intia, Thaimaa, Kiina, Viro ja Saksa
Tavaravienti 2023:	0,5 miljardia euroa (+37 %), (1 % Suomen tavaraviennistä)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos 3,3 %, tyydyttävä (teollisuuden keskiarvo 5,8 %)
Vakavaraisuus 2023:	Omavaraisuusaste 39,2 %, tyydyttävä (teollisuuden keskiarvo 51,5 %)

MATTI ROITTO

Vuosi 2023 oli toimialalle kaksijakoinen. Yritysten määrä ja liikevaihto kasvoivat vuodessa. Tuotanto, kannattavuus ja vakavaraisuus heikkenivät edellisvuoteen verrattuna. Henkilöstön määrä pysyi ennallaan.

Vaihtelu näkyi myös toimialan sisällä. Asennuspalvelujen kysyntä jatkui heikkona. Tähän vaikuttivat teollisuuden investointien väheneminen ja lykkäykset. Kunnossapidon vakaa kysyntä tasoitti tilannetta.

Kun teollisuustuotanto on vähentynyt, tuotantolaitoksissa on toteutettu useita huolto- ja kunnossapitoprojekteja. Neste Oyj:n Porvoon jalostamolla on tehty tuhansia ihmisiä työllistäneitä huolto-toimenpiteitä vuosina 2023 ja 2024, jolloin toteutettiin suurhuolto. Energiantuotannossa on tehty myös runsaasti huoltotöitä.

Kohonneita tuotantokustannuksia on saatu siirrettyä hintoihin. Yhä ripeämmin edistyvä teollisuuden digitalisoituminen sekä automatiikan ja robotiikan lisääntyminen muuttavat työtä ja lisäävät ammatillisia vaatimuksia. Osaaminen ja teknologia maksavat.

Kone- ja laitevalmistajat ovat panostaneet elinkaari- ja palvelujen tarjontaan. Ne kilpailevat varsinaisten huoltoyritysten kanssa.

Suurilla yrityksillä strategiana näyttää olevan yhä laajempi palvelutarjonta niin maantieteellisesti kuin toimialoittain. Alan suurin toimija on Caverion Oyj. Kunnossapidon ohella se tarjoaa myös kiinteistöhuollon ja kylmäteknikan palveluja. Yritys yhdistyi keväällä 2024 ruotsalaisen Assemblin Groupin kanssa.

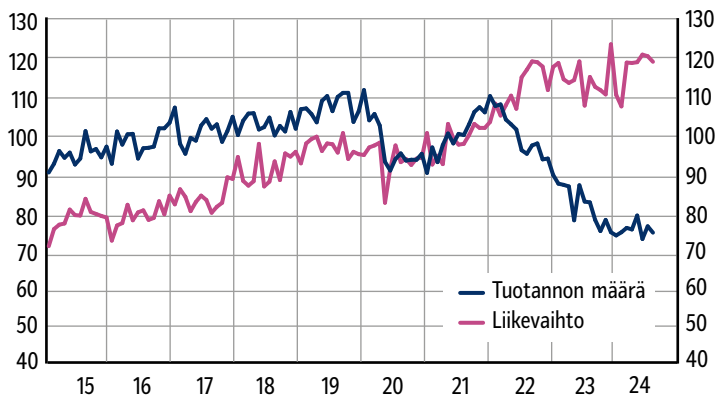
Puolustusvoimien runsas harjoittelu, kaluston uusiminen ja huoltaminen työllistävät yhä enemmän. Vuonna 2023 Insta Group-konsernin liikevaihto kasvoi ja nettotulos parani. Se palkkasi 60 henkilöä lisää. Myös Millog Oy:n liikevaihto ja henkilöstömäärä kasvoivat. Toiminta on kannattavaa.

Taulukko 15

Toteuma ja ennuste (e*) toimialan kehityksestä			
	2023	2024e*	2025e*
Tuotanto	-4 %	+1 %	+2 %
Työllisyys	+0 %	+0 %	+1 %

Kuvio 18

Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus, Tuotanto ja liikevaihto, kausitasoitettut sarjat (2021=100)

Lähde: Tilastokeskus 2024

Taulukko 16

Toimialan suurimmat yritykset vuonna 2023			
	Liikevaihto M€	Henkilöstöä yhteensä	Henkilöstöä Suomessa
Caverion Oyj konserni	2491	14 750	4 700*
Enersense International Oyj konserni	363	1 940	1 300**
Millog Oy konserni	286	1 220	1 220
VR Kunnossapito Oy	221	1 010	1 010
Kone Hissit Oy	254	800	800
Finnair Technical Services Oy	128	560	560
Insta Automation Oy	86	520	520
Viafin Service Oyj	75	520	520

Lähteet: Tilinpäätökset, vuosikertomukset ja Alma Talent Analysointori
* Talouselämä 27/2024 ** Tutkimusyksikön arvio

3.9. METALLIMALMIEN LOUHINTA

Sopimusalat:	Metallimalmikaivokset
Tuotteet:	Metallimalmit ja niistä tehdyt rikasteet. Louhintaa tukevat palvelut, kuten malminetsintä
Tärkeimmät asiakkaat:	Metallin jalostus, erityisesti teräksen, nikkelin ja kuparin tuottajat sekä koruteollisuus
Henkilöstön määrä 2023:	2 400 (-4 %)
Tuotanto 2023:	1,5 miljardia euroa (-16 %)*, (1 % tehdasteollisuuden tuotannosta)
Liikevaihto 2023:	1,4 miljardia euroa (-15 %), (1 % teollisuuden liikevaihdosta)
Yritysten lukumäärä 2023:	36 (+1)
Vientimaat 2023:	Sveitsi, Kiina ja Ruotsi
Tavaravienti 2023:	0,7 miljardia euroa (-21 %), (1 % Suomen tavaraviennistä)
Kannattavuus 2023:	Ei saatavana
Vakavaraisuus 2023:	Ei saatavana

TIMO EKLUND

Metallimalmien louhinnan tilanne on vakaa Suomessa. Toiminnassa on noin kymmenen kaivosta, joiden tuotanto ja työllisyys eivät suuremmin heittele vuodesta toiseen. Kaivosten oman väen lisäksi alan työllistävää vaikutusta nostavat kaivoksilla toimivat alihankkijat sekä uutta tuotantoa pohjustavat malminetsintäyritykset.

Kaivosala on merkittävä investoija. Viimeisen vuosikymmenen aikana alan yritysten investoinnit ovat olleet keskimäärin lähes 300 miljoonaa euroa vuodessa.

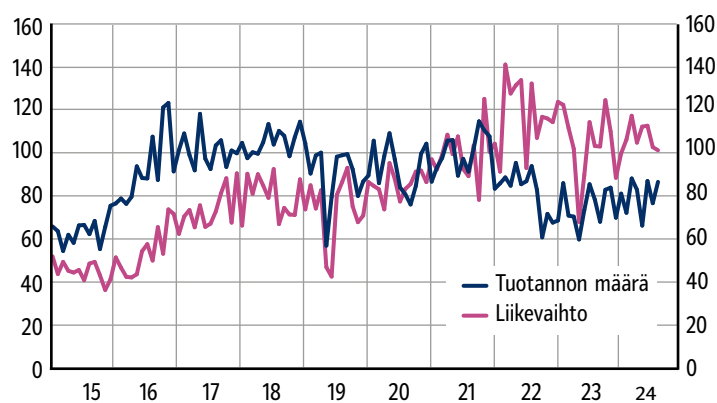
Kaustisille avataan litiumkaivos vuonna 2026. Litiumin jatkojalostus tapahtuu Kokkolassa. Rannalle kaavailtu Suhangon kaivos avautuu aikaisintaan 2027. Lopullista rakentamispäätöstä ei ole vielä tehty. Suhangon päätuotteita olisivat platinarhymän metallit.

Suomen maaperässä on paljon erilaisia metalleja, joista on pula Euroopan unionin alueella. EU pyrkii vähentämään riippuvuuttaan Kiinasta kriittisten metallien saannissa. Ei ole kuitenkaan todennäköistä, että Kaustisten ja mahdollisen Ranuan kaivosten lisäksi Suomessa avattaisiin suuria kaivoksia lähimmän viiden vuoden aikana.

Liikenteen sähköistymisen hidastuminen on iskenyt akuissa tarvittavien metallien hintoihin. Litiumin ja koboltin hinnat ovat alemmat kuin vuosi sitten. Nikkelin hinta on vuoden takaisella tasollaan. Kupari on kallistunut hieman. Suomessa louhitaan paljon myös kultaa, jonka hinta on noussut vauhdilla.

Kaivosveron käyttöönotto vuoden 2024 alusta ei ole lopettanut kiinnostusta kaivostoimintaa kohtaan. Tästä osoituksena on malminetsinnän kasvu vuonna 2023. Yritykset käyttivät malminetsintään lähes 100 miljoonaa euroa. Summa on 17 prosenttia suurempi kuin edellisvuonna.

Kuvio 19
Metallimalmien louhinta,
Tuotanto ja liikevaihto, kausitasoitettut sarjat (2021=100)

Lähde: Tilastokeskus 2024

Taulukko 17

Toimialan suurimmat yritykset vuonna 2023

	Liikevaihto M€	Henkilöstöä yhteensä	Henkilöstöä Suomessa
Tapojärvi Oy konserni	171	780	620
Boliden Kevitsa Mining Oy	288	610	610
Agnico Eagle Finland Oy	413	490	490
Arctic Drilling Company Oy	40	200	200
Oy Kati Ab Kalajoki konserni	31	180	180
Sotkamo Silver Oy	36	50	50
Nivalan Timanttikairaus Oy	8	50	50
AA Sakatti Mining Oy	0	50	50

Lähteet: Tilinpäätökset, vuosikertomukset ja Alma Talent Analysaattori

4. Kemianteollisuudessa odotetaan kasvun aikaa

KEMIANTEOLLISUUS

Henkilöstön määrä 2023:	34 800 (+1 %)
Tuotanto 2023:	30,4 miljardia euroa (-8 %), (20 % tehdasteollisuuden tuotannosta)
Liikevaihto 2023:	12,6 miljardia euroa (-12 %), (7 % teollisuuden liikevaihdosta)
Yritysten lukumäärä 2023:	1 114 (-5)
Tavaravienti 2023:	4,7 miljardia euroa (-18 %), (6 % Suomen tavaraviennistä)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos 2,6 %, tyydyttävä (teollisuuden keskiarvo 5,8 %)
Vakavaraisuus 2023:	Omavaraisuusaste 55,2 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 51,5 %)

MATTI ROITTO JA TIMO EKLUND

4.1. TUOTANTO JA TYÖLLISYYS KEMIANTEOLLISUUDESSA

Kemian teollisuuden tuotanto väheni voimakkaasti vuonna 2023. Kehitys on osoittautunut ennakoitua heikommaksi, vaikka taloussuhdanne on tiedetty heikoksi jo pidemmän aikaa. Syksyllä 2023 Teollisuusliiton tutkimusyksikkö ennusti koko vuoden tuotannon vähenevän -2 prosenttia edellisvuodesta. Todellisuudessa pudotusta oli -7 prosenttia.

Synkän edellisvuoden jälkeen vuodelle 2024 odotettiin kasvun aikaa. Näin ei ole käynyt, vaan tutkimusyksikkö ennustaa tuotannon vähenevän kemian toimialoilla (-1 %). Poikkeus on lääke-teollisuus, jonka näkymät ovat valoisat useaksi vuodeksi eteenpäin. Lääketeollisuuden hyvät tulevaisuuden näkymät ovat kansainvälinen ilmiö, jonka taustalla on lääkkeiden lisääntyvä käyttö, tehokkaiden lääkkeiden erittäin korkeat hinnat ja näistä seurannut lääkeyritysten korkea kannattavuus.

Kemianteollisuuden alakuloon on monia syitä. Useat kemianyritykset ovat yhteydessä Saksan teollisuuden tuotantoketjuihin. Saksan kilpailukyky on heikentynyt ja siitä kärsivät Suomen ohella muutkin Euroopan maat, jotka ovat vahvasti kytköksissä saksalaiseen teollisuuteen. Myös muilla vientimarkkinoilla kysyntä on laimeaa.

Lisäksi rakentamisen väheneminen ja auto-liikenteen sähköistymisen hidas kehitys laskevat tuotantomääriä. Raaka-aineiden hintojen vaihtelut ja toimitusketjujen muutokset ja häiriöt ovat osaltaan lisänneet kemianteollisuuden haasteita. Ajoneuvokauppa väheni ja painottui käytettyihin ajoneuvoihin. Tähän vaikuttivat kotitalouksien ostovoiman lasku sekä odotus sähköajoneuvojen hintojen alenemisesta.

Vuonna 2025 tuotantomäärät kasvavat kemian-toimialoilla (+4 %) kumi- ja muoviteollisuutta lukuun ottamatta. Tilanteen paranemisen taustalla on suhdanteen normalisoituminen.

Taulukko 18

	Liikevaihdon vuosimuutokset, (Q1-Q4/2023 ja Q1-Q2/2024), %	
	2023	2024 Q1-Q2
Teollisuuden liikevaihto	-9,1	-4,4
Kemianteollisuuden liikevaihto	-15,4	-13,7

Lähde: Tilastokeskus 2024

Vihreä siirtymä viipyy

Pidemmällä aikavälillä erityisesti kemikaalien valmistuksessa on selkeitä kasvumahdollisuuksia. Vihreä siirtymä avaa kasvumahdollisuuksia erityisesti vihreän vedyn ja akkukemikaalien tuotannossa. Viimeisen parin vuoden aikana monet akkuteollisuuden hankkeet ovat törmänneet ongelmiin ympäristölupien saannissa. Tämä hidastaa investointeja ja heikentää Suomen houkuttelevuutta investointikohteena.

Esimerkiksi Nokian Renkaat sai uuden tehtaan pystyyn Romaniassa kahdessa vuodessa. Vastaava aikataulu on hyvin epätodennäköinen Suomessa. Luvituksen nopeus vaikuttaa investointipäätöksiin. Hyvin hoidettuna lupaprosessin nopeuttamisen ei tarvitse merkitä sitä, että ympäristöasioita ei huomioitaisi.

Ajoneuvokannan sähköistymisen hidastuminen ja sähköautojen kaupan hiipuminen ovat vaikuttaneet myös jo akkukemikaalien valmistukseenkin.

Työllisyystilanne vakaa

Vuonna 2023 kemianteollisuuden henkilöstömäärä oli 34 800. Tuotannon työntekijöitä heistä oli puolet. Vuonna 2016 henkilöstömäärä oli alimmillaan (33 100). Vaikka tuotantotyöntekijöiden työllisyystilanne on ollut monia aloja vakaampi, on laskusuhdanne näkynyt työllisyydessä.

Vuonna 2023 henkilöstömäärä oli 700 suurempi kuin vuotta aiemmin. Kyseessä on kuitenkin tilastollinen muutos. Kun Neste Engineering Solutions Oy:n sulautui Neste Oyj:hin, 750 työntekijää tilastoitiin kemianteollisuuteen.

Ajoneuvojen kauppa, huolto ja korjaus työllisti kemianteollisuuden lisäksi yhteensä lähes 32 700 henkilöä. Tutkimusyksikkö ennustaa, että vuonna 2024 kemianteollisuuden työllisyys pienenee (-1 %) ja vuonna 2025 kasvaa (+1 %).

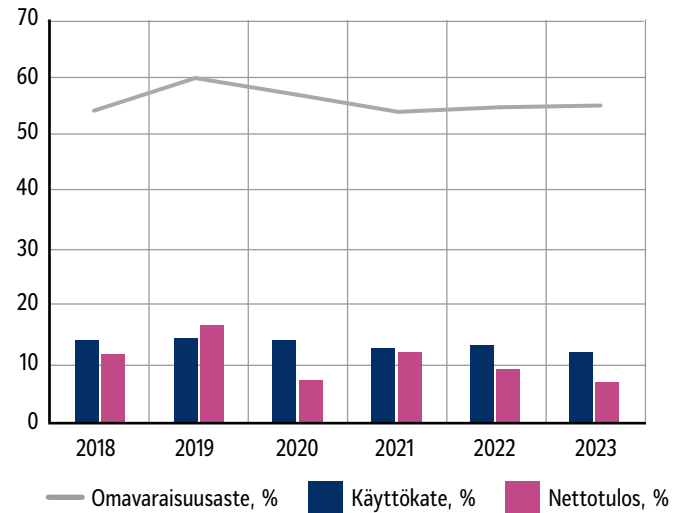
Lääketeollisuus nostaa kannattavuutta

Kemianteollisuuden kannattavuus on perinteisesti ollut korkea. Alan nettotulosprosentti on ylittänyt koko teollisuuden vastaavan lukeman selkeästi. Vuonna 2023 ero oli kaventunut. Ilman lääke-teollisuutta ei eroa koko teollisuuden kannattavuuteen välttämättä olisi.

Suurten kemian yritysten kannattavuus (+7,6 %) oli selvästi pk-yrityksiä parempi (0,0 %). Kemikaali-teollisuuden kannattavuus painui miinukselle vuonna 2023. Kumi- ja muovituotteiden valmistuksen kannattavuus oli hyvä.

Kuvio 20

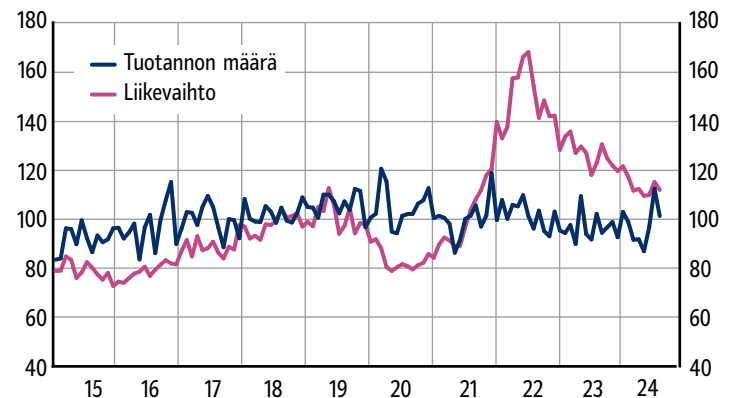
Kemianteollisuuden kannattavuus ja omavaraisuusaste, %

Lähde: Tilastokeskus 2024

Kuvio 21

Kemianteollisuus, Tuotanto ja liikevaihto, kausitasoitettut sarjat (2021=100)

Lähde: Tilastokeskus 2024

Ajoneuvojen kaupan, huollon ja korjauksen alojen kannattavuus laski edelliseen vuoteen verrattuna mutta oli tyydyttävää tasoa. Auto-kaupan myllerrys jatkuu yrityskauppojen ja keskittymisen merkeissä. Korjaus- ja huoltotoimet työllistävät tasaisesti, vaikka uusien autojen kauppa hiipui, tasasivat käytettyjen autojen kauppa, huoltopalvelut ja elpyvä rengaskauppa tilannetta.

4.2. JALOSTETTUJEN ÖLJYTUOTTEIDEN VALMISTUS

Sopimusalat:	Öljy-, maakaasu- ja petrokemianteollisuus
Tuotteet:	Kaasuöljyt, moottoribensiini ja nestekaasut
Tärkeimmät asiakkaat:	Öljy-yhtiöt, kotitaloudet, maantie-, lento- ja meriliikenne, teollisuus ja maatalous
Henkilöstön määrä 2023:	3 300 (+27 %)
Tuotanto 2023:	10,5 miljardia euroa (-11 %), (7 % tehdasteollisuuden tuotannosta)
Liikevaihto 2023:	Ei saatavana
Yritysten lukumäärä 2023:	19 (-1)
Vientimaat 2023:	Ruotsi, Yhdysvallat, Alankomaat, Belgia ja Puola
Tavaravienti 2023:	5,9 miljardia euroa (-12 %), (8 % Suomen tavaraviennistä)
Kannattavuus 2023:	Ei saatavana
Vakavaraisuus 2023:	Ei saatavana

TIMO EKLUND

Toimiala on Suomessa lähes yksinomaan Neste Oyj:n käsissä. Tuotanto- ja työllisyysluvut heiluvat lähes pelkästään Nesteen kehityksen mukana. Vuonna 2023 toimialan henkilöstömäärä kasvoi, kun Neste Engineering Solutions Oy sulautui Neste Oyj:hin. Kyseessä oli tilastollinen muutos.

Tilastokeskuksen mukaan alan tuotanto väheni vuonna 2023 erittäin voimakkaasti (-11 %). Aiempiä vuosina tuotannon ja henkilöstön määriin vaikuttivat koronapandemia ja Naantalin jalostamon lakkautus. Viime vuoden pudotukselle ei ole löydettävissä yhtä selkeää selitystä.

Vuonna 2024 tuotantomäärää alentavat kevään lakot sekä erityisesti pari kuukautta kestänyt huoltokatkos Porvoon öljynjalostamolla. Näistä tapahtumista huolimatta alan tuotanto pysyy lähes ennallaan, koska vuoden 2023 vertailutaso oli heikko.

Alalla on edessään voimakas rakennemuutos, kun fossiilisten polttoaineiden käyttö vähenee maailmanlaajuisesti. Toistaiseksi Suomessa tuotetaan lähes pelkästään öljypohjaisia polttoaineita. Jos tuotantomäärien halutaan tulevana vuosina pysyvän nykytasolla, on vihreän siirtymän kiihdyttävä myös Suomen polttoaineteollisuudessa. Neste pyrkii luopumaan fossiilisista raaka-aineista 2030-luvulla.

Vähähiilisen tuotannon hankkeissa on koettu takaiskuja. Lokakuussa Neste ilmoitti peruvansa suuren vetyinvestoinnin Porvoossa. Energiayhtiö St1 lopetti vuonna 2023 bioetanolin tuotannon Kaajanissa, Lahdessa ja Vantaalla.

Pidemmällä aikavälillä erilaisiin synteettisiin polttoaineisiin liittyvä reippaasti kasvumahdollisuuksia. Näissä tuotteissa energia on peräisin fossiilisten raaka-aineiden sijaan päästöttömästä sähköstä. Sähkö tuotetaan pääosin tuulivoimalla.

Taulukko 19

Toteuma ja ennuste (e*) toimialan kehityksestä			
	2023	2024e*	2025e*
Tuotanto	-11 %	-2 %	+7 %
Työllisyys	+27 %	+0 %	+0 %

Taulukko 20

Toimialan suurimmat yritykset vuonna 2023			
	Liikevaihto M€	Henkilöstöä yhteensä	Henkilöstöä Suomessa
Neste Oyj*	22 926	6 020	3 900
ExxonMobil Finland Oy Ab	38	60	60
STR Tecoil Oy	55	60	60

Lähteet: Tilinpäätökset, vuosikertomukset, Alma Talent Analysaattori
* Talouselämä 29.8.2024

4.3. KEMIKAALIEN JA KEMIALLISTEN TUOTTEIDEN VALMISTUS

Sopimusalat:	Kemian perusteollisuus, Muovituoteteollisuus ja kemian tuoteteollisuus
Tuotteet:	Lannoitteet, maalit, lakat, torjunta-aineet, pesuaineet, tekokuidut ja liuottimet
Tärkeimmät asiakkaat:	Teollisuus, vesihuolto, rakentaminen, maatalous ja kotitaloudet
Henkilöstön määrä 2023:	13 200 (-1 %)
Tuotanto 2023:	13,8 miljardia euroa (-5 %), (9 % tehdasteollisuuden tuotannosta)
Liikevaihto 2023:	8,8 miljardia euroa (-14 %), (5 % teollisuuden liikevaihdosta)
Yritysten lukumäärä 2023:	421 (-6)
Vientimaat 2023:	Ruotsi, Saksa, Puola, Alankomaat, Yhdysvallat, Norja, Kiina ja Viro
Tavaravienti 2023:	3,1 miljardia euroa (-22 %), (4 % Suomen tavaraviennistä)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos -1,6 %, heikko (teollisuuden keskiarvo 5,8 %)
Vakavaraisuus 2023:	Omavaraisuusaste 56,9 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 51,5 %)

MATTI ROITTO

Toimialan vuotta 2024 on leimannut matala-suhdanne. Rahoituskulut nousivat nopeasti jo edellisinä vuosina, ja kannattavuus heikentyi. Idänkaupan riskit realisoituivat. Yritysten välillä oli kuitenkin eroja. Kemikaalien valmistuksen kannattavuus heikkeni, mutta suurten vientivetoisten yritysten kannattavuus ja lähtötilanne olivat pieniä yrityksiä paremmat.

Kemikaalien hinnat ovat pudonneet korkeista lukemista. Tämä heikensi yritysten kannattavuutta entisestään. Maailmantalouden ongelmat jatkuvat. Kysyntä on ollut heikkoa, ja varovainen kasvu on keskittynyt palveluihin tärkeissä vientimaissa, kuten Saksassa. Logistiikka- ja hankintaketjuissa on ollut häiriöitä, mikä on kasvattanut kustannuksia. Lomautuksia ja irtisanomisia on nähty.

Vihreän siirtymän haasteena on ollut sähköajoneuvojen valmistuksen ja kaupan hiipuminen. Se vähensi akkuteknologian kysyntää. Kaavoitus- ja lupakysymykset ovat viivästyttäneet hankkeita. Korot ja investointikustannukset ovat yhä korkeat. Valtiontukikilpailu on aiheuttanut haasteita.

Akkukemikaaliteollisuuden projektit eivät ole edenneet suunnitellusti. Esimerkiksi BASF Battery Materials Finlandin tuotantolaitos Harjavallassa on viivästynyt ympäristölupa-asioiden vuoksi. Myös Keliber Oy:n rakenteilla olevan litiumin tuotantolaitoksen ympäristölupaa pitää päivittää.

Hiilidioksidittoman vedyn tuotantohankkeita on vireillä useita. EU:n innovaatorahasto myönsi merkittävän rahoituksen Solvay Chemicals Oy:n hankkeelle Kouvolan Voikkaalla.

Peruskemikaalien valmistuksessa panostetaan myös uusiutuvien ja kierrätettävien raaka-aineiden käyttöön. Esimerkiksi Borealis Polymers Oy investoi 4,5 miljoonaa euroa Porvooseen valmistuvaan tuotantolaitteistoon. Se otetaan käyttöön vuonna 2025.

Suhdannenäkymät ovat kääntyneet parempaan suuntaan vuoden 2024 lopulla. Tuotanto- ja tilausmäärät ovat kasvussa. Puolustusteollisuuteen kytkeytyvä kemikaalituotanto kasvaa. Maalien ja vastaavien tuotteiden valmistus odottaa rakennusalan elpymistä.

Taulukko 21

Toteuma ja ennuste (e*) toimialan kehityksestä			
	2023	2024e*	2025e*
Tuotanto	-5 %	-3 %	+2 %
Työllisyys	-1 %	-2 %	+1 %

Taulukko 22

Toimialan suurimmat yritykset vuonna 2023			
	Liikevaihto M€	Henkilöstöä yhteensä	Henkilöstöä Suomessa
Borealis Polymers Oy	347	980	980
Yara Suomi Oy	1 196	900	900
Terrafame Oy	561	830	830
Kemira Oyj	214	4 950	790
Tikkurila Oyj	195	530	530
Kiilto Family Oy konserni	227	740	450
Teknos Group Oy konserni	355	1 440	410
Umicore Finland Oy	259	410	410

Lähteet: Tilinpäätökset, vuosikertomukset, Alma Talent Analysaattori

4.4. LÄÄKKEIDEN VALMISTUS

Sopimusalat:	Kemian perusteollisuus, Muovituoteteollisuus ja kemian tuoteteollisuus
Tuotteet:	Lääkkeet ja niiden raaka-aineet
Tärkeimmät asiakkaat:	Terveydenhuolto, apteekit, maatalous, elintarviketeollisuus ja kotitaloudet
Henkilöstön määrä 2023:	5 200 (+4 %)
Tuotanto 2023:	2,3 miljardia euroa (-6 %), (2 % tehdasteollisuuden tuotannosta)
Liikevaihto 2023:	Ei saatavana
Yritysten lukumäärä 2023:	43 (+1)
Vientimaat 2023:	Yhdysvallat, Belgia, Saksa, Kanada, Kiina ja Ranska
Tavaravienti 2023:	1,9 miljardia euroa (+47 %), (2 % Suomen tavaraviennistä)
Kannattavuus 2023:	Ei saatavana
Vakavaraisuus 2023:	Ei saatavana

TIMO EKLUND

Lääketeollisuuden tilanne on Suomessa hyvä. Alan yritykset investoivat uuteen tuotantokapasiteettiin. Suurimman yrityksen Orion Oyj:n liikevaihto on kasvussa. Alan kannattavuus on erittäin korkea.

Lääketeollisuuden vuosi 2023 oli tilastojen valossa kaksijakoinen. Tavaravienti kasvoi lähes +50 prosenttia, mutta tästä huolimatta Tilastokeskuksen mukaan tuotanto väheni -6 prosenttia. Tähän syynä on patenttien ja muista aineettomista tuotteista saatujen tulojen vähentyminen edellisvuodesta. Orionin osalta näiden tulojen määrä oli vähäisempi vuonna 2023. Jatkossa erilaisten aineettomien tuotteiden tulovirta kasvaa jälleen.

Lääketeollisuudesta on kuulunut useita hyviä uutisia viimeisen vuoden aikana. Orionin kehittämä ja valmistama Nubeqa-eturauhassyöpälääke on ollut suuri menestys. Siitä tuli ensimmäinen Suomessa kehitetty lääke, jonka vuosimyynti on ylittänyt 1 miljardin euron rajan.

Kuopiossa toimiva Finvector laajentaa nopeasti tuotantoaan. Se on avannut uuden tehtaan Kuopioon. Yrityksen henkilöstömäärä kasvaa nopeasti, työntekijöitä on jo 500. Kasvusta huolimatta yrityksen liiketoiminta on pysynyt kannattavana. Yrityksen päätuote on virtsarakon syöpää hoitava Adstiladrin-lääke.

Lääketeollisuus on maailmanlaajuisesti kasvuala. Vaikka ala kasvaa myös Suomessa, markkinatilanne mahdollistaisi nopeammankin kasvun. Lääkealan yritykset ovat tällä hetkellä kiinnostavia sijoittajien silmissä. Tästä hyötyi myös espoolainen Medix Biochemica Oy, joka sai 300 miljoonan kasvurahoituksen. Yritys kehittää ja valmistaa raaka-aineita lääketieteellisiin testeihin.

Taulukko 23

Toteuma ja ennuste (e*) toimialan kehityksestä			
	2023	2024e*	2025e*
Tuotanto	-6 %	+4 %	+8 %
Työllisyys	+4 %	+4 %	+4 %

Taulukko 24

Toimialan suurimmat yritykset vuonna 2023			
	Liikevaihto M€	Henkilöstöä yhteensä	Henkilöstöä Suomessa
Orion Oyj	1 190	3 600	2 720
Bayer Oy	902	1 040	1 040
Finvector Oy	46	380	380
NextPharma Oy	30	190	190
Biovian Oy**	34	180	180
Vitalans Oy*	45	230	170
Nanoform Finland Oyj	3	160	160
PCAS Finland Oy	39	110	110

Lähteet: Tilinpäätökset, vuosikertomukset, Alma Talent Analysaattori

* Yrityksen kotisivu

** Toimiala: Muualla luokittelematon kemiallisten tuotteiden valmistus

4.5. KUMI- JA MUOVITUOTTEIDEN VALMISTUS

Sopimusalat:	Kumiteollisuus, Muovituoteteollisuus ja kemian tuoteteollisuus
Tuotteet:	Kulkuneuvojen renkaat, pakkaukset, erilaiset muovilevyt, -kalvot, -astiat ja -putket
Tärkeimmät asiakkaat:	Autoteollisuus, rakentaminen, kotitaloudet, elintarviketeollisuus ja vähittäiskauppa
Henkilöstön määrä 2023:	13 100 (-2 %)
Tuotanto 2023:	3,7 miljardia euroa (-7 %), (2 % tehdasteollisuuden tuotannosta)
Liikevaihto 2023:	3,8 miljardia euroa (-10 %), (2 % teollisuuden liikevaihdosta)
Yritysten lukumäärä 2023:	631 (+1)
Vientimaat 2023:	Ruotsi, Saksa, Norja, Yhdysvallat, Puola ja Viro
Tavaravienti 2023:	1,6 miljardia euroa (-11 %), (2 % Suomen tavaraviennistä)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos 12,3 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 5,8 %)
Vakavaraisuus 2023:	Omavaraisuusaste 54,0 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 51,5 %)

MATTI ROITTO

Alan vuosi 2023 oli vaihteleva ja toimintaympäristö haastava. Liikevaihto ja tuotanto heikkenivät edellisvuoteen verrattuna. Öljyn ja muiden raaka-aineiden hinnat kohosivat. Vähentyneen kysynnän vuoksi kohonneita kustannuksia ei ole saatu siirrettyä hintoihin ja tuottajahinnat ovat laskeneet. Silti kannattavuus ja omavaraisuusaste paranivat. Selitys on joidenkin suurten yritysten hyvät tulokset. Puolustukseen liittyvien kumi- ja muovituotteiden kysyntä kasvoi.

Idänkaupan päättyminen vaikutti negatiivisesti tuotantoon, markkina-alueisiin ja raaka-aineiden saatavuuteen yhä vuonna 2023. Teollisuuden, rakentamisen ja ajoneuvojen valmistuksen käyttämien kumi- ja muovituotteiden kysyntä on jatkunut alavireisenä. Tämä heikensi työllisyyttä. Muutosneuvotteluja ja lomautuksia nähtiin useita.

Muovituotealalla tilaukset ovat työllistäneet muutamaksi kuukaudeksi kerrallaan. Esimerkiksi vuonna 2023 Uponor Oyj:n henkilöstö väheni yli 300 työntekijällä. Muutosneuvotteluja on käyty myös vuonna 2024. Tuulivoimaloihin osia valmistavan Exel Composites Oyj:n nettotulos laski 13 miljoonaa euroa. Vuonna 2024 yritys avasi tuotantolaitoksen Intiassa. Suomen yksiköitä ei ole suljettu pohdinnoista huolimatta.

Kuluttajatuotteiden kysyntää vähensi ostovoiman heikkeneminen ja arvonlisäveron korotus. Orthex Oy:n muovikämpärit ja muut säilytystuotteet kävivät kaupaksi. Vuoden 2024 jälkimmäisellä puoliskolla muovituoteala on saanut uusia tilauksia.

Kumituotteiden markkinoiden epävarmuus näkyi yritysten liikevaihdossa ja kannattavuudessa. Esimerkiksi Reka Kumi Oy:n liikevaihdon kasvu hiipui. Tulos oli tappiollinen jo toista vuotta peräkkäin. Monet yrityksistä ovat pieniä alihankkijoita.

Alan suurin yritys on Nokian Renkaat Oyj. Sen liikevaihto laski -13 prosenttia vuonna 2023. Toiminta kääntyi kannattavaksi. Lomautuksia on silti nähty. Raaka-aineena käytettävän kimröönkin (nokimusta) hinta nousi, kun tuontikielto Venäjältä astui voimaan kesällä 2024. Tuotantokapasiteetin kasvattamiselle Euroopassa on tarvetta. Romanian uuden tehtaan nosto täyteen tuotantovauhtiin on kestänyt.

Taulukko 25

Toteuma ja ennuste (e*) toimialan kehityksestä			
	2023	2024e*	2025e*
Tuotanto	-7 %	-2 %	-1 %
Työllisyys	-2 %	-1 %	+0 %

Taulukko 26

Toimialan suurimmat yritykset vuonna 2023			
	Liikevaihto M€	Henkilöstöä yhteensä	Henkilöstöä Suomessa
Nokian Renkaat konserni	1 174	3 750	1 770*
Medisize Oy konserni	197	1 240	700**
Uponor konserni	1 220	3 700	570
Wihuri Packaging konserni	1 526	4 510	550
Walki Holding Oy konserni	705	1 560	510
Meltex Oy Plastics	113	370	370
Ab Rani Plast Oy konserni	245	560	350**
Excel Composites Oyj konserni	97	670	260

Lähteet: Tilinpäätökset, vuosikertomukset, Alma Talent Analysointori

* Talouselämä 27/2024

** Yrityksen oma ilmoitus

4.6. MOOTTORIAJONEUVOJEN KAUPPA, HUOLTO JA KORJAUS

Moottoriajoneuvojen kauppa

Sopimusalat:	Autoalan kauppa ja korjaamotoiminta, Autonrengasala
Tuotteet:	Uusien ja käytettyjen moottoriajoneuvojen sekä renkaiden tukku-, välitys-, ja vähittäiskauppa. Useilla yrityksillä on myös huolto- ja korjaamotoimintaa
Tärkeimmät asiakkaat:	Yritykset ja kotitaloudet
Henkilöstön määrä 2023:	16 900 (+1 %)
Liikevaihto 2023:	16,6 miljardia euroa (+10 %)
Yritysten lukumäärä 2023:	2 990 (-89)
Kannattavuus 2023	Nettotulos 1,6 %, tyydyttävä (teollisuuden keskiarvo 5,8 %)

Moottoriajoneuvojen huolto ja korjaus

Sopimusalat:	Autoalan kauppa ja korjaamotoiminta, Autonrengasala
Tuotteet:	Moottoriajoneuvojen ja perävaunujen huolto, mekaaninen- ja vauriokorjaus sekä varustelu, renkaiden korjaus
Tärkeimmät asiakkaat:	Yritykset ja kotitaloudet
Henkilöstön määrä 2023:	15 800 (+1 %)
Liikevaihto 2023:	3,6 miljardia euroa (+9 %)
Yritysten lukumäärä 2023:	8 729 (+98)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos 1,6 %, tyydyttävä (Teollisuuden keskiarvo 5,8 %)

MATTI ROITTO

Ajoneuvojen kaupassa haastava vuosi

Vuonna 2024 ajoneuvokauppaa leimasi yhä jatku-
nut kysynnän väheneminen. Jo vuosi 2023 alkoi
kiristyneissä merkeissä ja alavireisenä. Henkilö-
autoja ensirekisteröitiin 87 500 (vuosimuutos +7 %).
Kasvua selittää suman purkaminen, sillä kompo-
nenttipulan vuoksi aiemmin oli toimitusvaikeuksia.
Yhteensä ajoneuvoja ensirekisteröitiin vuonna 2023
lähes 150 000 (vuosimuutos -1 %).

Käytettyjen autojen ja huollon kysyntä, sekä
elpyvä rengaskauppa tasasivat tilannetta ja työl-
listivät. Vuonna 2023 renkaiden myynti kasvoi
+17 % edellisvuoteen verrattuna. Yritysten liike-
vaihto kasvoi, mutta kannattavuus heikkeni. Hen-
kilöstön määrä kasvoi hieman. Yritysjärjestelyt ja
autokaupan keskittyminen leimasivat vuotta.

Vuonna 2024 laskusuhdanne jatkui. Tehty-
jen kauppojen määrä ja alan liikevaihto vähe-
nivät (Q1–Q2/2024) edellisvuoteen verrattuna
-1 prosentin. Kysyntä on ollut näin vähäistä vii-
meksi 1990-luvun lama-aikaan. Erityisesti hen-
kilöautojen ensirekisteröinnit ovat vähentyneet.
Tähän vaikutti myös syyskuusta alkaen voimaan
tullut arvonlisäveron korotus.

Laskusuhdanne on näkynyt erityisesti pie-
nemmissä yrityksissä. Tilastokeskuksen mukaan
vuonna 2023 alalla tehtiin 165 konkurssihakemus-
ta. Niiden työllistävä vaikutus oli kolmisen sataa

henkilötyövuotta. Kuluvana vuonna autoalalla oli
syyskuun 2024 loppuun mennessä haettu 115 yri-
tystä konkurssiin. Yritykset olivat etupäässä pieniä.

Pitkään kasvanut uusien sähkökäyttöisten ajo-
neuvojen kauppa heikkeni. Täyssähköisten työ-
suhdeautojen verokannusteen jatkuminen vuosina
2026–2029 tukee ajoneuvokannan sähköistymistä.
Työsuhdeautojen kierto uudistaa ajoneuvokantaa.

Keskittyminen jatkuu

Autokauppariikkinen ailahtelua vakautti yritys-
ten toiminnan monimuotoisuus. Moni alan yritys
kauppaa myös renkaita ja tarjoaa elinkaari-
palveluja. Myös ensisijaisesti renkaiden myyntiin keskit-
tyneet yritykset tarjoavat huoltopalveluja. Näiden
kaikein kysyntä pysyi vakaampana vuonna 2023.

Käytettyjen ajoneuvojen kauppa vilkastui vuon-
na 2024. Osa suurista autotaloista, kuten K-Auto
Retail, panostaa lisää vaihtoautokauppaan.

Autokaupan uudelleenjärjestelyt ovat jatkuneet
myös vuonna 2024. Esimerkiksi 450 henkilöä työl-
listävä Länsiauto Oy vetäytyi uusien autojen kau-
pasta ja keskittyi vaihtoautoihin, vuokraukseen ja
palveluihin. Yhteiskäyttöautot eivät ole yleistyneet,
mutta minileasing kasvaa hitaasti.

Toteutuneet järjestelyt alkoivat näkyä esi-
merkiksi tukitoimintojen yhdistelynä ja muutos-
neuvotteluina. Voimakkaasti laajentunut Wetteri Oyj

ilmoitti purkavansa päällekkäisyyksiä ja vähentävänsä työvoimaa. Myös vaihtoautoliike Kamux on sulkenut joitain myymälöitään.

Vaikka renkaiden tukku- ja vähittäismyyjät kuuluvat pääosin tähän toimialaan, eivät ne vastaa kokoluokaltaan ja henkilöstömääriltään suurimpia autotaloja. Poikkeuksena on Nokian Renkaisiin kytkeytyvä Vianor.

Huoltamojen kannattavuus heikkeni

Ajoneuvojen ja renkaiden korjaukseen keskittyvät palvelualan yritykset ovat pääosin alle 10 henkilöä työllistäviä mikroyrityksiä. Huoltamoja on lähes kolminkertainen määrä verrattuna autokaupan alaan. Autokaupan alan yritykset ovat suurempia. Niiden pienempi joukko työllistää silti 1000 henkilöä enemmän kuin huoltopalveluihin keskittyvät yritykset.

Vuonna 2023 huoltamoiden tilanne oli heikosta suhdanteesta huolimatta vakaampi. Autojen ja renkaiden korjaus- ja huoltotarve pysyivät autokauppaa vakaampana. Alan yritys-kanta ja henkilöstömäärät kasvoivat. Liikevaihto kasvoi 324 miljoonaa euroa. Yritysten välillä oli kuitenkin

eroja. Suhdanteen vaikutus näkyi kannattavuuden heikentymisenä.

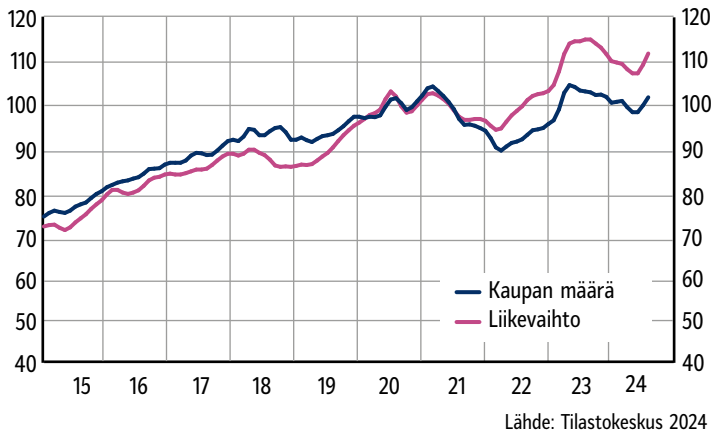
Jokaisen alan suurimman yrityksen liikevaihto kasvoi vuonna 2023. Lähes kaikkien henkilöstömäärä nousi. Yritysten välillä on kuitenkin eroja. Suurimmalla osalla alan suurista toimijoista kannattavuus heikkeni. Pienellä osalla mennyt vuosi oli parempi. Esimerkiksi raskaan kaluston huoltoon ja rengaskorjauksiin erikoistuneiden Raskone Oy:n ja Raskaspari Oy:n nettotulokset olivat voitollisia ja kannattavuus parani.

Maahan tuotujen autojen varustelupalveluja tarjoavan Auto-Uuttera Oy:n tulos oli voitollinen. Henkilöstöä palkattiin lisää. Autojen maahan-tuonnin vähentyessä tilanne muuttui heikompaan suuntaan.

Kilpailutilanne alalla on kova etenkin itsenäisille pienemmille toimijoille. Suurten autotalojen yritys-järjestelyt, toiminnan keskittyminen ja markkina-asemien kasvattaminen ovat haastaneet vuonna 2024 alan yrityksiä. Kasvuun tähtääviä ja markkina-asemaa parantamaan pyrkiviä yritys-järjestelyjä on silti nähty. Sijoitusyhtiö Norvestor osti Suomen suurimman itsenäisen rengashuoltoketjun, yli 200 henkilöä työllistäneen Lapin Kumi Oy:n.

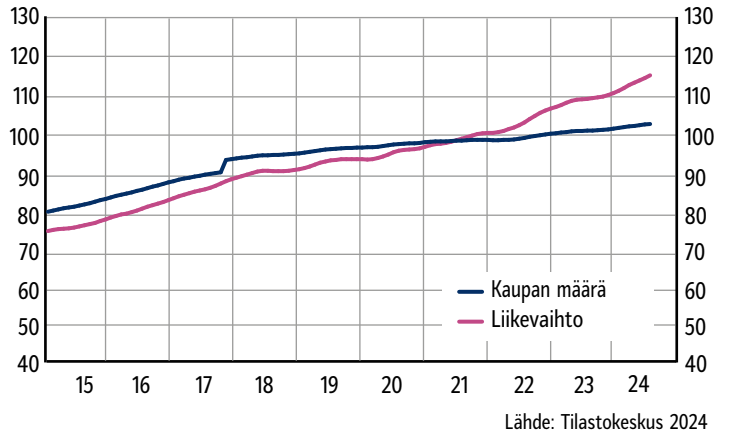
Kuvio 22

Moottoriajoneuvojen kauppa, Kaupan määrä ja liikevaihto, kausitasoitettut sarjat (2021=100)

Kuvio 23

Moottoriajoneuvojen huolto ja korjaus, Kaupan määrä ja liikevaihto, kausitasoitettut sarjat (2021=100)

Taulukko 27

Toimialan suurimmat yritykset vuonna 2023

	Liikevaihto M€	Henkilöstöä yhteensä	Henkilöstöä Suomessa
Veho Oy	1 954	2 320	1 250*
Wetteri konserni	443	1 080	1 070
K-Auto Retail	801	1 030	1 030
Vianor Oy	123	650	650
Scania Suomi Oy	326	610	610
Rinta-Joupin Autoliike Oy	547	600	600
Hedin Automotive Finland Oy	301	590	590
Kamux Oyj konserni	1 002	1 060	590

Lähteet: Tilinpäätökset, vuosikertomukset, Alma Talent Analysaattori
* Yrityksen oma ilmoitus

Taulukko 28

Toimialan suurimmat yritykset vuonna 2023

	Liikevaihto M€	Henkilöstöä yhteensä	Henkilöstöä Suomessa
Autoklinikka yhtiöt Oy	94	510	510*
Suvia Group Oy	84	510	510
Raskone Oy	57	430	430
Incar Oy	73	400	400
Atoy Power Oy	35	220	220
Raskaspari Oy	41	150	150
Auto-Uuttera Oy	25	130	130
Suomen Autohuolto Oy	20	120	120

Lähteet: Tilinpäätökset, vuosikertomukset, Alma Talent Analysaattori
* Asiakastieto

5. Puutuoteteollisuuden vaikeudet jatkuvat

PUUTUOTETEOLLISUUS

Henkilöstön määrä 2023:	27 000 (-6 %)
Tuotanto 2023: *	7,2 miljardia euroa (-25 %), (5 % tehdasteollisuuden tuotannosta)
Liikevaihto 2023:	9,6 miljardia euroa (-18 %), (6 % teollisuuden liikevaihdosta)
Yritysten lukumäärä 2023:	3 350 (-83)
Tavaravienti 2023:	2,6 miljardia euroa (-23 %), (3 % Suomen tavaraviennistä)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos 4,9 %, tyydyttävä (teollisuuden keskiarvo 5,8 %)
Vakavaraisuus 2023:	Omavaraisuusaste 70,8 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 51,5 %)

* Ei sisällä huonekalujen valmistusta (TOL31)

MIKA KÄRKKÄINEN JA MATTI ROITTO

5.1. TUOTANTO JA TYÖLLISYYS PUUTUOTETEOLLISUUDESSA

Vuosi 2023 ei ollut puutuotealalle helppo. Vuosi jatkui laskusuhdanteessa, joka alkoi syksyllä 2022. Puutuoteteollisuuden liikevaihto ja tuotanto vähenivät vuonna 2023. Esimerkiksi sahatavaraa valmistettiin 10,5 miljoonaa kuutiota. Tässä on pudotusta (-7 %) edellisvuoteen. Heikko kehitys näkyy myös vanerinvalmistuksessa: vaneria valmistettiin 0,9 miljoonaa kuutiota eli huomattavasti vähemmän (-21 %) kuin vuonna 2022. Myös tuottajahinnat putosivat edelleen.

Puun saatavuusongelmat ja hinnannousu vaikuttivat koko alaan. Puun käyttö väheni vuoden 2023 aikana. Kotimaisesta puuraaka-aineesta on pula. Venäläisen puun korvaamiseksi puuta on tuotu Virossa, Latviasta ja Ruotsista.

Vuonna 2023 puutuoteteollisuuden vienti väheni, koska kohdemaiden ongelmat heikensivät kysyntää. Koko alan tavaraviennin arvo oli 2,6 miljardia euroa. Sahatavaraa meni vientiin 8,5 miljoonaa kuutiota ja vaneria 0,7 miljoonaa kuutiota.

UPM-Kymmene, Stora Enso ja Metsä Group ovat liikevaihdoltaan suurimmat puutuoteteollisuuden yritykset. Niiden päätuotteita ovat kuitenkin sellu, paperi ja kartonki. Huonekalujen vienti on pääosin vähäistä, ja se on harvojen erikoistuneiden yritysten varassa.

Vientimaiden vaikeuksien lisäksi myös kotimaassa rakentamisen lama ja kuluttajien epävarmuus näkyivät kysynnän heikentymisenä. Myönnettyt rakennusluvut vähenivät voimakkaasti jo keväästä 2022 ja aloitetut rakennushankkeet loppukesästä 2022 lähtien. Vähäisen rakentamisen vuodet näkyivät valmistuneiden rakennushankkeiden vähenemisenä keväästä 2023 alkaen.

Lomautuksia ja irtosanomisia

Alan heikko tilanne näkyi irtisanomisina ja lomautuksina, ja henkilöstön määrä väheni. Vuonna 2023

Taulukko 29

Liikevaihdon vuosimuutokset, (Q1-Q4/2023 ja Q1-Q2/2024), %

	2023	2024 Q1-Q2
Teollisuuden liikevaihto	-9,1	-4,4
Puutuotteiden valmistus	-25,0	-27,6
Huonekalujen valmistus	-10,2	-7,6

Lähde: Tilastokeskus 2024

alalla työskenteli 19 000 tuotannon työntekijää. Yhteensä puutuoteteollisuus työllisti vuonna 2023 noin 27 000 ihmistä. Työllisiä oli -6 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna.

Suuret suhdannevaihtelut ovat alalle tyypillisiä, mikä näkyy myös työllisyydessä. Alalla on lisäksi paljon vuokratyövoimaa ja määräaikaissäissä työsuhteissa olevia, joiden työllisyyteen suhdannevaihtelut ja yrittäjäriskin siirtäminen työntekijöille vaikuttavat voimakkaasti. Tutkimusyksikkö ennustaa puutuoteteollisuuden työllisyyden vuonna 2024 heikkenevän (-1 %). Vuonna 2025 työllisyys pysyy samalla tasolla (0 %).

Rakentamisen vaikeudet ja kuluttajien epävarmuus jatkuivat

Vuoden 2024 alkupuoli oli jatkuvaa matalasuhdannetta. Kysyntä oli laimeaa. Tammi-syyskuussa 2024 tuotanto väheni edellisvuodesta puutuotteiden ja huonekalujen valmistuksessa. Tavaravienti säilyi edellisen vuoden tasolla. Tuottajahintojen pieneneminen pysähtyi. Kustannuksia nosti raakapuun hintojen kohoaminen.

Tammi-elokuussa 2024 myönnettiin selvästi vähemmän rakennuslupia kuin vuotta aiemmin. Aloitettuja rakennushankkeita oli saman verran kuin edellisvuonna. Valmistuneita rakennushankkeita oli reilu kolmannes vähemmän. Ilmiön syynä ovat asuntolainojen ja yrityslainojen korkea korkotaso sekä taannoinen inflaatio.

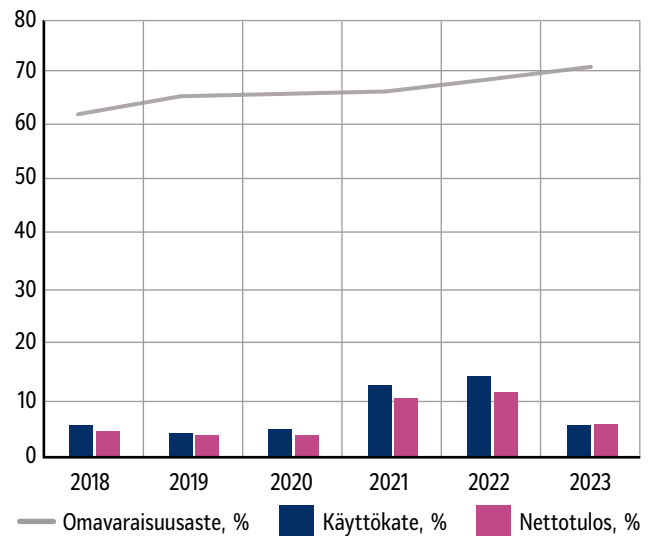
Nykyinen korkotaso on tehnyt asunnon ostamisesta velkarahalla kallista. Inflaatio on syönyt ihmisten säästöjä ja ostovoimaa. Rakentamisen kustannukset ja uusien asuntojen hinnat ovat samalla kohonneet. Vähentäminen osuu kaikkiin rakentamisen lajeihin. Poikkeuksena korjausrakentaminen, joka näyttää jatkavan kasvuaan, mutta se keskittyy vähemmän puutuotealaa työllistäviin projekteihin.

Matalasuhdanne on heijastunut puutuotteiden ja huonekalujen valmistajiin ja työntekijöihin. Parin vuoden aikana (9/2022–9/2024) koko puutuotealalla tehtiin yhteensä 61 konkurssihakemusta. Ne koskettivat yhteensä 547 henkilöä. Yritysten lopettamisista ja yrityssaneeraukseen hakeutumisia on myös nähty.

Kuluttajien epävarmuus sekä matkailu- ja ravintola-alan vaikeudet ovat näkyneet huonekaluvalmistuksessa esimerkiksi siten, että kiintokalusteille ei ole ollut kysyntää. Sahatavaran, vanerin ja huonekalujen kotimaan kysyntä on jatkunut alhaisena rakentamisen suhdannetta seuraten.

Kuvio 24

Puutuoteteollisuuden* kannattavuus ja omavaraisuusaste, %

Lähde: Tilastokeskus 2024

* Ei sisällä huonekalujen valmistusta (TOL31)

Toimialoilla menee kehnosti, mutta eri syistä

Puutuotteiden valmistus on vientiala ja epävakampi verrattuna huonekalujen valmistukseen. Esimerkiksi tuottajahinnat vaihtelevat enemmän. Puutuotteita valmistavien yritysten kannattavuus on ollut huonekalujen valmistajia parempi. Huonekalujen valmistus on kotimarkkina-ala ja se kohtaa kotimaassa tuontihuonekalujen kanssa käytävän ankaran kilpailun.

Vuoden 2024 aikana suurimmillakin yrityksillä on ollut kannattavuushaasteita. Kolme konsernia, UPM-Kymmene, Stora Enso ja Metsä Group, ovat kuitenkin kyenneet jokainen kääntämään toimintansa kannattavaksi vuoden 2024 mittaan. Kussakin on käyty kuitenkin muutosneuvotteluita viime aikoina.

Uskoa tulevaisuuteen puutuotteiden valmistajilla näyttää riittävän. Esimerkiksi tälläkin hetkellä on meneillään useita kymmenien miljoonien eurojen arvoisia saha-investointeja.

Vuonna 2023 metsäteollisuus käytti neljäsosan (26 %) energian loppukäytöstä Suomessa. Enin osasta käytettiin sellun, paperin ja kartongin valmistukseen. Suurimmat metsäteollisuuden yritykset ovat energian osalta melko omavaraisia. Tuotannon sivuvirrat hyödynnetään energiantuotantoon. Useat metsäyhtiöt ovat osakkaina esimerkiksi vesi- ja ydinvoimaloissa.

UPM-Kymmene-konserni on tästä erityinen esimerkki. Se on merkittävä omistaja Olkiluoto 3 -ydinvoimalassa ja monissa muissa energia-yhtiöissä. Osakkaat saavat usein ostaa sähköä muita edullisempaan hintaan tai omakustannus-hintaan. Osalle metsäyhtiöistä energiantuotanto on tuottavaa liiketoimintaa.

Varovaisia merkkejä käännteestä näkyvissä

Syyskesällä 2024 tuotanto ja tavaravienti kääntyivät kasvuun. Tuottajahinnat lähtivät nousuun. Suuremmat tehtaat ovat investointien seurauksena hyvässä kunnossa. Rakentaminen on ollut alavireistä myös muualla Euroopassa ja sielläkin käänne parempaan suuntaan on tapahtumassa. Puutuotteiden viennissä onkin näkyvissä piristymistä.

Puutuotealan kehitystä jarruttaa kuitenkin yhä raakapuun korkea hinta ja saatavuusongelmat sekä rakentamisen matalasuhdanne. Tutkimusyksikkö ennustaa, että vuonna 2024 puutuoteteollisuuden tuotanto vähenee (-2 %). Tuotanto kääntyy vuonna 2025 kasvuun (+2 %).

5.2. PUUTUOTTEIDEN VALMISTUS

Sopimusalat:	Mekaaninen metsäteollisuus, Puusepänteollisuus, Hirsitaloteollisuus
Tuotteet:	Sahatavara, ovet ja ikkunat, kestopuu, vaneri, lastulevy ja talopaketit
Tärkeimmät asiakkaat:	Kotitaloudet ja rakentaminen
Henkilöstön määrä 2023:	20 100 (-6 %)
Tuotanto 2023:	7,2 miljardia euroa (-13 %), (5 % tehdasteollisuuden tuotannosta)
Liikevaihto 2023:	8,2 miljardia euroa (-20 %), (5 % teollisuuden liikevaihdosta)
Yritysten lukumäärä 2023:	2 283 (-63)
Vientimaat 2023:	Britannia, Saksa, Japani, Ruotsi, Viro, Egypti, Alankomaat ja Ranska
Tavaravienti 2023:	2,3 miljardia euroa (-24 %), (3 % Suomen tavaraviennistä)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos 5,4 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 5,8 %)
Vakavaraisuus 2023:	Omavaraisuusaste 70,8 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 51,5 %)

MIKA KÄRKKÄINEN

Vuosi 2023 oli huono puutuotteiden valmistajille. Alan liikevaihto pieneni ja tuotanto väheni. Tuottajahinnat putosivat. Myös henkilöstön määrä pieneni. Sahatavaraa ja vaneria vietiin ulkomaille edellisvuotta vähemmän.

Alkuvuosi 2024 on ollut vaatimaton. Tuotanto väheni tammi-syyskuussa. Tavaravienti säilyi edellisen vuoden tasolla. Raakapuun hinta jatkoi edelleen nousuaan. Tuottajahintojen pieneneminen pysähtyi.

Merkkejä käänteestä parempaan alkoi näky-mään syyskesällä. Tuotanto, tuottajahinnat ja tavaravienti kääntyivät nousuun.

Toimialalla on perheyrityksiä. Veljekset Vaara Oy valmistaa Tervolassa paneeleita ulko- ja sisäverhoukseen, lujuusluokiteltua runkopuutavaraa sekä painumattomia hirsiaihoita. Yritys on perustettu vuonna 1981. Sen liikevaihto tilikaudella 2023 oli lähes 26 miljoonaa euroa. Työntekijöitä oli 65. Yrityksen liiketoiminta on kasvanut pidemmällä aikavälillä katsottuna ja se on ollut kannattavaa.

Alan tuotantolaitoksia on lopetettu. Esimerkiksi Metsä Group on lopettanut Merikarvian sahan toiminnan. Työpaikkoja hävisi noin 80. Metsä Group on myös ilmoittanut sulkevansa vaiheittain Suolahden vaneritehtaan. UPM-Kymmene on kertonut lopettavansa Biokomposiitti-liiketoiminnan. Stora Enso, UPM-Kymmene ja Metsä Group ovat turvautuneet muutosneuvotteluihin vuoden 2024 aikana.

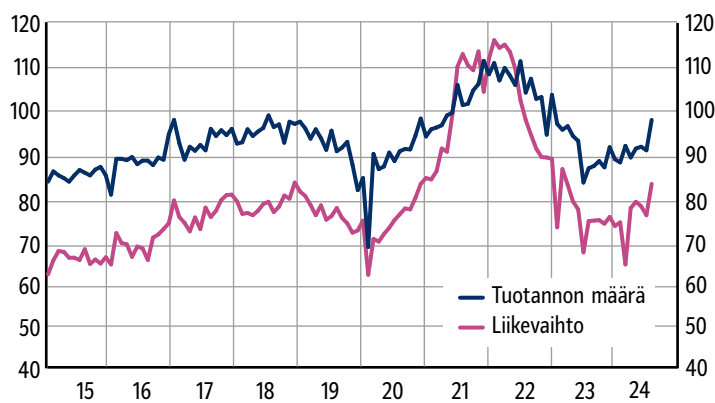
Investointeja on käynnissä, mikä on lupaava merkki. Esimerkiksi UPM-Kymmene on ilmoittanut modernisoivansa Juupajoen Korkeakosken sahan. Pölkky Oy jatkaa Kajaanin sahan investointiohjelmia. Keitele Timber Oy investoi Keiteleen sahan tuotantokapasiteetin lisäämiseen. Isojoen Saha Oy rakentaa Isojoelle uutta sahalinjaa oheistoimintoineen.

Taulukko 30

Toteuma ja ennuste (e*) toimialan kehityksestä			
	2023	2024e*	2025e*
Tuotanto	-13 %	-2 %	+2 %
Työllisyys	-6 %	-1 %	+1 %

Kuvio 25

Puutuotteiden valmistus, Tuotanto ja liikevaihto, kausitasoitettu sarjat (2021=100)

Lähde: Tilastokeskus 2024

Taulukko 31

Toimialan suurimmat yritykset vuonna 2023			
	Liikevaihto M€	Henkilöstöä yhteensä	Henkilöstöä Suomessa
Metsä Fibre Oy	2 499	1 580	1 580
UPM Plywood Oy	412	1 290	1 290
Harjavalta konserni	407	1 150	1 130
Versowood Group konserni	508	900	900
Koskisen konserni	271	890	800
Pihla Group Oy	139	570	570
Kaski Partners konserni	93	550	550
Keitele Forest konserni	310	480	480

Lähteet: Tilinpäätökset, vuosikertomukset ja Alma Talent Analysaattori

5.3. HUONEKALUJEN VALMISTUS

Sopimusalat:	Puusepänteollisuus, Teknologiateollisuus
Tuotteet:	Huonekalut ja kalusteet
Tärkeimmät asiakkaat:	Kotitaloudet ja rakentaminen
Henkilöstön määrä 2023:	6 900 (-5 %)
Tuotanto 2022:	1,3 miljardia euroa (-2 %)*, (1 % tehdasteollisuuden tuotannosta)
Liikevaihto 2023:	1,4 miljardia euroa (-9 %), (1 % teollisuuden liikevaihdesta)
Yritysten lukumäärä 2023:	1 067 (-20)
Vientimaat 2023:	Ruotsi, Yhdysvallat, Saksa, Norja, Tanska ja Sveitsi
Tavaravienti 2023:	0,2 miljardia euroa (-9 %)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos 2,1 %, tyydyttävä (teollisuuden keskiarvo 5,8 %)
Vakavaraisuus 2023:	Omavaraisuusaste 44,6 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 51,5 %)

MATTI ROITTO

Vuosi 2023 oli vaikea. Alan tuotannon volyyymi, liikevaihto, nettotulos ja kannattavuus laskivat edellisvuodesta. Vienti väheni, rakentamisen lama ja kuluttajien ostovoiman heikkeneminen vähensivät kysyntää. Yrityksissä nähtiinkin runsaasti lomautuksia ja irtisanomisia. Yritysten omavaraisuusaste parani. Yrityskanta on pienentynyt.

Vuonna 2024 tuotanto, liikevaihto ja vienti ovat alavireisiä. Kohonneita kustannuksia on saatu siirrettyä tuottajahintoihin. Arvonlisäveron korotus syyskuussa 2024 nosti hintoja.

Kuluttajien ostovoima on yhä heikko ja vähittäiskaupan vaikeudet jatkuivat. Iso osa Suomessa myydyistä huonekaluista on jo pidempään ollut tuontitavaraa. Tuonnin väheneminen kertoo kysynnän heikkenemisestä. Tilaratkaisumuodulleja valmistava Framery Oy vetää vientiä.

Kiinteiden kalusteiden tarve on hiipunut. Syynä on rakentamisen lama. Yritysten ja julkisen sektorin hankinnat vähenivät edelleen.

Alan suurimpia yrityksiä olivat Isku-Yhtymä Oy ja Martela Oyj. Vuonna 2023 aloitetut säästöohjelmat eivät ole purreet. Pohjoismaiset vientimarkkinat ovat vaisut. Tämä on näkynyt toistuvina muutosneuvotteluina, lomautuksina ja irtisanomisina. Martelan liikevaihto, omavaraisuusaste ja nettotulos laskivat merkittävästi.

Keittiökalustevalmistajilla on ollut vaikeaa. Nobia Finland Oy irtisanoi 35 henkilöä (14 % henkilöstöstä). Topi-Keittiöt siirsi Kalajoen tehdaskiinteistönsä kaupungin omistukseen turvatakseen toiminnan jatkumisen.

Lomautuksia tai lomautusvaroituksia on myös peruuntunut. Joissakin yrityksissä tuotantolinjoilla on ollut eroja: yhdellä linjalla on tehty ylitöitä ja toisen väki on ollut lomautettuna.

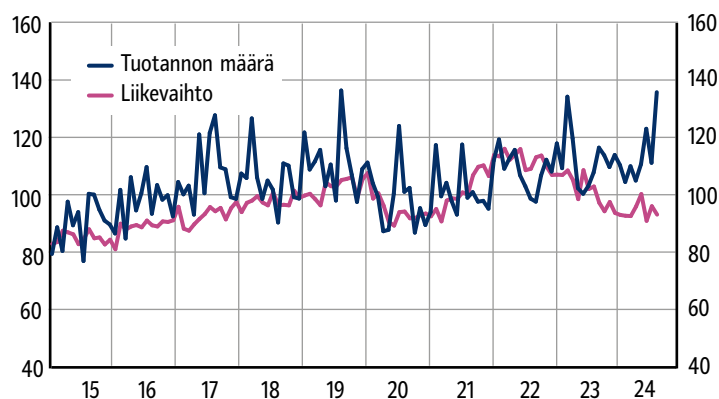
Syksyllä 2024 kansainvälinen kysyntä on osoittanut piristymisen merkkejä. Tuotannon lasku on loiventunut.

Taulukko 32

Toteuma ja ennuste (e*) toimialan kehityksestä			
	2023	2024e*	2025e*
Tuotanto	+1 %	-2 %	-1 %
Työllisyys	-5 %	+0 %	-1 %

Kuvio 26

Huonekalujen valmistus, Tuotanto ja liikevaihto, kausitasoitettut sarjat (2021=100)

Lähde: Tilastokeskus 2024

Taulukko 33

Toimialan suurimmat yritykset vuonna 2023			
	Liikevaihto M€	Henkilöstöä yhteensä	Henkilöstöä Suomessa
Puustelli Group konserni	100	410	410
Epta Refrigeration Oy (Viessman)	105	440	370**
Framery Oy	130	370	330*
Martela Oyj konserni	94	400	320**
Treston Group konserni	60	300	220*
Lappset Group Oy	66	390	210*
Topi-Keittiöt Oy	13	160	160
Isku-Yhtymä Oy konserni	ei saatavana	ei saatavana	ei saatavana

Lähteet: Tilinpäätökset, vuosikertomukset, Alma Talent Analyysaattori

* Tutkimusyksikön arvio ** Yrityksen oma ilmoitus

LIITE 1: MUIDEN TEOLLISUUSLIITON PIIRIIN KUULUVIEN TOIMIALOJEN TUNNUSLUVUT

KENKIEN JA NAHKATUOTTEIDEN VALMISTUS

Sopimusalat:	Kenkä- ja nahkateollisuus
Tuotteet:	Jalkineet, laukut, reput, muokattu nahka ja turkikset
Tärkeimmät asiakkaat:	Teollisuus, rakentaminen, kotitaloudet ja puolustusvoimat
Henkilöstön määrä 2023:	1 300 (+0 %)
Tuotanto 2023:	0,2 miljardia euroa (+8 %)
Liikevaihto 2023:	0,2 miljardia euroa (-2 %)
Yritysten lukumäärä 2023:	257 (+1)
Vientimaat 2023:	Ruotsi, Norja, Kiina ja Intia
Tavaravienti 2023:	0,1 miljardia euroa (-7 %)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos 20,9 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 5,8 %)
Vakavaraisuus 2023:	Omavaraisuusaste 83,4 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 51,5 %)

TEKSTIILIEN VALMISTUS

Sopimusalat:	Tekstiili- ja muotiala
Tuotteet:	Teollisuustekstiilit, langat ja vaatteiden valmistuksessa tarvittavat kankaat
Tärkeimmät asiakkaat:	Teollisuusyritykset ja kotitaloudet
Henkilöstön määrä 2023:	3 800 (-3 %)
Tuotanto 2023:	0,6 miljardia euroa (-5 %)
Liikevaihto 2023:	0,5 miljardia euroa (-5 %)
Yritysten lukumäärä 2023:	1 199 (-32)
Vientimaat 2023:	Saksa, Puola, Ruotsi, Alankomaat, Yhdysvallat ja Iso-Britannia
Tavaravienti 2023:	0,2 miljardia euroa (-4 %)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos 0,8 %, tyydyttävä (teollisuuden keskiarvo 5,8 %)
Vakavaraisuus 2023:	Omavaraisuusaste 50,1 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 51,5 %)

VAATTEIDEN VALMISTUS

Sopimusalat:	Tekstiili- ja muotiala
Tuotteet:	Vaatteet ja työvaatteet
Tärkeimmät asiakkaat:	Kotitaloudet, rakennus- ja teollisuusyritykset
Henkilöstön määrä 2023:	3 400 (+0 %)
Tuotanto 2023:	0,4 miljardia euroa (+26 %)
Liikevaihto 2023:	0,7 miljardia euroa (-4 %)
Yritysten lukumäärä 2023:	1 880 (-45)
Vientimaat 2023:	Saksa, Ruotsi, Ranska, Viro ja Alankomaat
Tavaravienti 2023:	0,2 miljardia euroa (-10 %)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos 3,4 %, tyydyttävä (teollisuuden keskiarvo 5,8 %)
Vakavaraisuus 2023:	Omavaraisuusaste 41,0 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 51,5 %)

PAINAMINEN

Sopimusalat:	Media- ja painoalan työntekijät, Viestintäalan toimihenkilöt Grafinet ry
Tuotteet:	Kirjat, lehdet, mainokset ja suurkuvatulosteet
Tärkeimmät asiakkaat:	Kustantajat, julkaisijat, mainostajat ja kotitaloudet
Henkilöstön määrä 2023:	6 500 (+0 %)
Tuotanto 2023:	1,0 miljardia euroa (-10 %), (1 % tehdasteollisuuden tuotannosta)
Liikevaihto 2023:	1,0 miljardia euroa (+1 %), (1 % teollisuuden liikevaihdosta)
Yritysten lukumäärä 2023:	1 282 (+17)
Vientimaat 2023:	Ruotsi, Singapore, Puola, Turkki, Belgia ja Malesia
Tavaravienti 2023:	0,1 miljardia euroa (+3 %)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos 1,1 %, tyydyttävä (teollisuuden keskiarvo 5,8 %)
Vakavaraisuus 2023:	Omavaraisuusaste 51,3 %, hyvä (teollisuuden keskiarvo 51,5 %)

KUSTANTAMINEN

Sopimusalat:	Media- ja painoalan työntekijät, Viestintäalan toimihenkilöt Grafinet ry
Tuotteet:	Kirjat, lehdet ja digi-julkaisut
Tärkeimmät asiakkaat:	Julkaisijat ja kotitaloudet
Henkilöstön määrä 2023:	17 800 (+1 %)
Tuotanto 2023:	5,6 miljardia euroa (-6 %)
Liikevaihto 2023:	7,1 miljardia euroa (+1 %)
Yritysten lukumäärä 2023:	1 494 (-25)
Vientimaat 2023:	Kiina, Yhdysvallat, Saksa ja Britannia
Tavaravienti 2023:	0,1 miljardia euroa (-2 %)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos 15,2 %, hyvä
Vakavaraisuus 2023:	Omavaraisuusaste 45,7 %, hyvä

JAKELUPALVELUT

Sopimusalat:	Jakelu, Suorajakelu
Tuotteet/palvelut:	Sanomalehtien, mainosten ja muun postin jakelu
Tärkeimmät asiakkaat:	Kustantajat, mainostajat, viranomaiset ja kotitaloudet
Henkilöstön määrä 2023:	11 900 (-11 %)
Liikevaihto 2023:	0,4 miljardia euroa (+1 %)
Yritysten lukumäärä 2023:	Sopimusosalalla olevat yritykset 14 (-15)

PESULAPALVELUT

Sopimusalat:	Tekstiilihuoltoala
Tuotteet/palvelut:	Pesulapalvelut ja tekstiilien huolto
Tärkeimmät asiakkaat:	Teollisuus, sairaalat, majoitusyritykset, ravitsemistoiminnan yritykset ja kotitaloudet
Henkilöstön määrä 2023:	2 900 (-6 %)
Liikevaihto 2023:	0,4 miljardia euroa (+7 %)
Yritysten lukumäärä 2023:	356 (-6)
Kannattavuus 2023:	Nettotulos 5,0 % tyydyttävä (Teollisuuden keskiarvo 5,8 %)

LIITE 2: TOIMIALAKOHTAISET TOTEUMAT JA ENNUSTEET

Metalliteollisuuden toteumat ja ennusteet (e*)

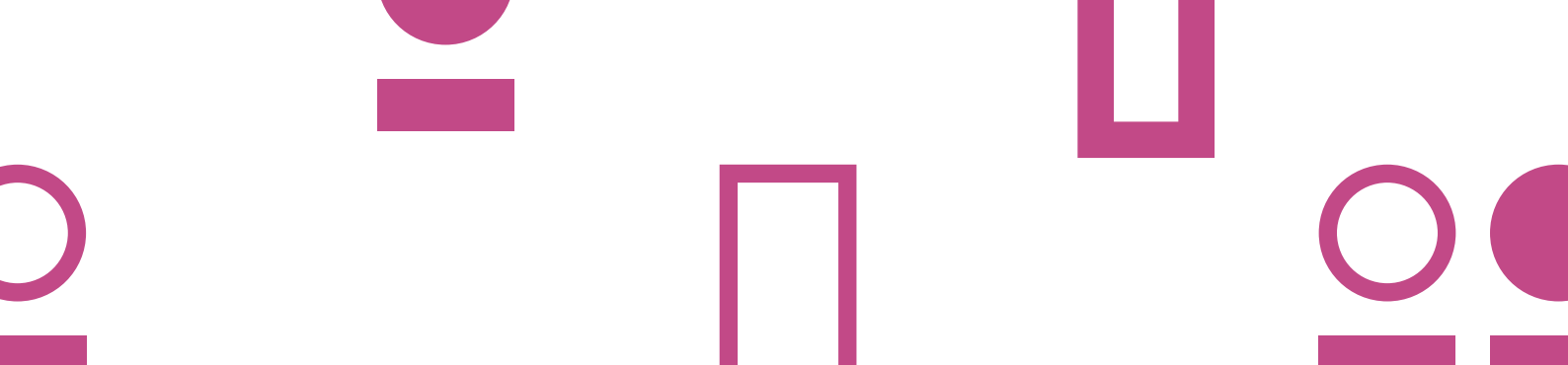
Ennuste	2023	2024 (e*)	2025 (e*)
3.2. Metallien jalostus			
Tuotanto	-11	+1	+3
Työllisyys	+1	0	0
3.3. Metallituotteiden valmistus			
Tuotanto	-8	-6	+1
Työllisyys	-2	-1	0
3.4. Koneiden ja laitteiden valmistus			
Tuotanto	+7	-3	+2
Työllisyys	+2	0	+1
3.5. Elektroniikkateollisuus			
Tuotanto	-14	+4	+3
Työllisyys	+3	-2	+2
3.6. Sähkölaitteiden valmistus			
Tuotanto	+3	0	+2
Työllisyys	+6	+1	+2
3.7. Kulkuneuvojen valmistus			
Tuotanto	+7	+2	+7
Työllisyys	-2	+1	+2
3.8. Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus			
Tuotanto	-4	+1	+2
Työllisyys	0	0	+1

Kemianteollisuuden toteumat ja ennusteet (e*)

Ennuste	2023	2024 (e*)	2025 (e*)
4.2. Jalostettujen öljytuotteiden valmistus			
Tuotanto	-11	-2	+7
Työllisyys	+27	0	0
4.3. Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus			
Tuotanto	-5	-3	+2
Työllisyys	-1	-2	+1
4.4. Lääkeaineiden ja lääkkeiden valmistus			
Tuotanto	-6	+4	+8
Työllisyys	+4	+4	+4
4.5. Kumi- ja muovituotteiden valmistus			
Tuotanto	-7	-2	-1
Työllisyys	-2	-1	0

Puutuoteteollisuuden toteumat ja ennusteet (e*)

Ennuste	2023	2024 (e*)	2025 (e*)
5.2. Puutuotteiden valmistus			
Tuotanto	-13	-2	+2
Työllisyys	-6	-1	+1
5.3. Huonekalujen valmistus			
Tuotanto	+1	-2	-1
Työllisyys	-5	0	-1

Toimialakatsaus on osa Teollisuusliitto ry:n tutkimusyksikön pitkäjänteistä yritys- ja toimialaseurantaa. Katsauksessa piirretään kuva Teollisuusliiton piiriin kuuluvien toimialojen työllisyyden, tuotannon, tuottavuuden ja kannattavuuden sekä yritysten kilpailukyvyn kehityksestä.

Teollisuusliiton tutkimusyksikkö esittelee katsauksessa taloutta, työllisyyttä ja tuotantoa koskevat vuosiennusteensa. Ennusteet koskevat metalli-, kemian- ja puutuoteteollisuutta eli suurimpia teollisuudenaloja.

Tutkimusyksikön laatimat vuosiennusteet koskevat kuluva ja seuraavaa vuotta. Lisäksi arvioidaan erikseen toimialakohtaisia näkymiä.

**Teollisuus
liitto**

